

Tasarruf bonoları ihracı hakkında kanun tasarısı ile Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, 223 sayılı Yatırımlar finansman fonu teşkili ve tasarruf bonoları ihracı hakkındaki Kanunun 15 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi, Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, Tasarruf bonoları hakkındaki Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bâzı maddelerin ilâvesi hakkında kanun teklifi ve Kayseri Milletvekili Turhan Feyzioglu ve 5 arkadaşının Yatırımlar finansman fonu teşkili ve tasarruf bonoları ihracı hakkındaki 5 Ocak 1961 tarihli ve 223 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinin değiştirilmesine dair 27 . 4 . 1962 tarih ve 47 sayılı Kanunun değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/224, 2/102, 2/222, 2/30)

T. C.

Başbakanlık

17 . 6 . 1966

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Sayı : 71/411/3516

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 14 . 6 . 1966 tarihinde kararlaştırılan «Tasarruf bonoları ihracı hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Başbakan
Süleyman Demirel

UMUMİ GEREKÇE

1 . 3 . 1961 tarihinde yürürlüğe giren 5 . 1 . 1961 tarihli ve 223 sayılı Kanunla, Türk ekonomisinin istikrar içinde gelişmesini teminen tasarruf bonusu ihracı ve karşılıklarının bir fonda toplanması kararlaştırılmıştır. Bilâhara 1 . 3 . 1962 tarihinde yürürlüğe giren 47 sayılı Kanunla istisnaya taallük eden hükümler bir miktar genişletilmiştir.

Kanunun tatbik devresi zarfında karşılaşılan güçlükleri gidermek, mevcut hükümleri günün ihtiyaçlarına cevap verecek tarzda sistemli bir hale sokmak zarureti hissedilmiştir.

Bu maksatla hazırlanan tasarıda, 500 liralık matrah ve tediye istisnası 1 000 liraya çıkarılmış ve ücretlilere tanınan istisna hadleri 458 liradan 800 liraya yükseltilmiş ve ayrıca aylık 1 200 liraya kadar olan ücretlerin de bu istisnadan faydalanması derpiş olunmuştur. Böylece iktisaden zayıf durumda olan ve umumiyetle düşük fiyatla bonolarını elden çıkaran geniş bir vatandaş zümresi tasarruf bonusu kesintisinin dışında bırakılmak istenmiştir. Ayrıca kazanç-

ları götürü usulde tesbit olunan küçük sanat, ticaret ve meslek erbabının gelirleri tasarruf bonusu tevkifatından tamamen muaf tutulmuş ve ayrıca bir borç için ieraen satılan gayrimenkullerin değerleri tasarruf bonusu mükellefiyeti dışında bırakılmıştır.

Tasarruf bonusu mükellefiyetine tabi olmıyan telif ve patent haklarının satış ve kiralanması dolayısıyla dar mükellefiyete tabi olanlara yapılan ödemeler bu kere bono kesintisine dâhil edilmiştir.

Genel bütçeye dâhil daireler, katma bütçeli idareler ve kendi masraflarını karşılamakta güçlük çeken özel idare ve belediyeler tarafından yapılan gayrimenkul satışları tasarruf bonusu ödemekten muaf tutulmuştur.

Bono mükellefiyetine tabi olanların, bono bedellerini vergi dairelerine yatırma müddetleri kesin olarak belirtilmiş ve Vergi Usul Kanunu ile Âme alacaklarının tahsil usulü hakkındaki Kamuna ait hükümlerin tasarruf bonoları muamelâtında da uygulanacağı hükmü tasarıda derpiş edilmiştir.

Memleketimizde iş yapmaya gelmiş olan yabancı uyruklu şahıslarla, NATO Enfrastrüktür programı gereğince inşaat işi deruhde etmiş yabancı uyruklu mütaahhitlerin memleketimizi terk etmeleri halinde, evvelce tevkifat veya tevdiat suretiyle kendilerine verilmiş olan tasarruf bonolarının iskonto ettirilmek suretiyle erken ödemeye tabi tutulabilmesi imkânı da kabul edilmiştir.

Bonoların tedavül etmesini önlemek, hakiki tasarruf sahibinin menfaatini korumak ve nihayet vatandaşı tasarrufa alıştırmak için bonoların haczini ve tedavülünü önleyici hükümlere yeni tasarıda yer verilmiştir.

En çok ücretli sınıfın tasarruf bonolarını satışa arz ettiği düşünülerek bunlara bono verilmiyerek, bono karşılıklarının ücretliler adına hesabın tutulmasını sağlayacak yeni bir sistemin kurulması hususunda Maliye Bakanlığına yetki verecek hükümler tasarıya ithal edilmiştir.

Tatbikatta büyük şikâyetlere yol açan ufak kupürler kaldırılmış ve en ufak kupür 100 lira olarak tesbit edilmiş, bonoların saklanma ve muhafazasında kolaylıklar sağlanmış ve bedellerinin, ancak kimliğini ispat eden istihkak sahibine ödenmesi kabul edilmiştir.

Ayrıca 100 liradan küçük kupürlü bonoların piyasaya çıkmasını önlemek maksadiyle, bonoya kabili tahvil ve asgari kıymeti 10 lira olan makbuzlar ihdas edilmiştir.

Malûm olduğu üzere, Tasarruf bonoları Kanunu ile Maliye Teşkilâtına büyük yük ve mesuliyet tahmil edilmiştir. İste bu yük ve mesuliveti yükleyen memurlara, bütçede tasarruf bonoları için yapılan tahminin binde beşini geçmemek üzere tazminat verilmesi esası kabul edilmiştir. Bu hükümle memurlara munzam külfetleri mukabilinde bir miktar nakdi yardım sağlanması imkân dâhiline girmiştir.

Tasarıya konan yeni bir hükümle lüzumu halinde, ihraçedilecek nama muharrer tasarruf bonolarının, bono sahiplerinin muvafakati ile, Kamu İktisadi Müesseselerindeki Devlet hisseleriyle değiştirilebilmesi imkânı kabul edilmiştir.

Bu suretle Tasarruf bonoları ihraçı hakkındaki Kanun sistemli ve iyi işler bir hale konulmaktadır.

Diğer taraftan, tasarruf bonusu sisteminin Birinci Beş Yıllık Plân dönemi sonunda ortadan kaldırılarak yerine daha uygun bir sistemin konulması için gerekli çalışmalar da yapılmaktadır.

Bu çalışmaların neticesi alınca bir havli tenkid ve tepkilere sebebiyet vermiş olan tasarruf bonusu tatbikatı da tamamen sona ermiş olacaktır.

MADDE GEREKÇESİ

Madde 1. — 223 sayılı Kanuna müsteniden senede 2 defa tasarruf bonusu çıkarılmakta idi.

Şimdiye kadar çıkarılmış bulunan tasarruf bonoları adedi 93 milyona yaklaşmıştır. Bu bonoların senede 2 defa faiz kuponlarının bankalar tarafından ödenmesi büyük külfet ve müşkülât doğurmaktadır. Ayrıca bonoların adedinin artması neticesi, muhalefet iddialarını incelemek ve tatbik

etmek güçleşmektedir. Bu müşkülâtı kısmen ortadan kaldırmak için senede bir defa tasarruf bonusu ihraçetmek yoluna gidilmiştir.

223 sayılı Kanunda bonoların vâdelerinde hangi esaslara göre ödeneceğine dair bir hüküm yoktur. Birinci maddeye konan yeni bir hükümle ileride ihtilâf yaratacak bir durum ortadan kaldırmak istenmiştir.

Madde 2. — Bu madde, 223 sayılı Kanunun 4, 5, 6 ve 7 nci maddelerinde yer alan tasarruf bonusu mükellefiyetine dair hükümlerin yerine geçmektedir.

223 sayılı Kanunda, tasarruf bonusu tevdiatı ve tevkifatı yapmaya mecbur olanlar ve tasarruf bonusu tevkifatına tabi istihkaklar bahis konusu maddelerde sayılmış bulunmakla beraber, umumi bir mükellefiyet maddesi mevcut bulunmamakta idi.

Bu sebepten tasarı ile tasarruf bonusu karşılığını ödemeye mecbur olanları vazıh bir şekilde belli edecek bir madde sevki uygun bulunmuş ve bu suretle vergi sorumluları tarafından tevkif yolu ile alınan bono bedellerinin hakikî ödeyicilerinin istihkaklarından tevkifat yapılanlar olduğu açık şekilde belirtilmiş olmaktadır.

Madde 3 — Bu madde, 223 sayılı Kanunun 4 ve 7 nci maddelerinde yer alan tasarruf bonusu tevkifatına (kesintisine) mütaallik hükümlerin yerine geçmektedir.

Halen yürürlükte olan bahis konusu maddelerde tasarruf bonusu tevkifatına tabi istihkak ve ödemeler ile bunlardan tevkifat yapmaya mecbur olanlar aynı madde metninde sayılmış bulunmaktadır. Tasarıda, tevkifata tabi istihkaklar ile bu istihkaklardan tevkifat yapmaya mecbur olanlar madde metinlerine vuzuh vermek maksadı ile ayrı ayrı maddelerde gösterilmiştir.

Bundan başka tasarıнын yürürlükte olan hükümlere nazaran getirdiği yenilikler şunlardır :

A) 223 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi tasarruf bonusu tevkifatına tabi ödemeleri Gelir Vergisi Kanununun 94 ve 96 ncı maddelerine atıf yapmak suretiyle tesbit etmiştir. Tasarıda ise, atıflardan sarfınazar edilerek, bahis konusu maddelerin halen yürürlükte olan hükümlerinin madde metnine alınması yoluna gidilmiştir.

B) Gelir Vergisi Kanununun 94 ncü maddesinde yer alan, serbest meslek işleri yapanlar ile birden fazla seneye sâri inşaat işleri yapanlara ödenen bedeller tasarruf bonusu tevkifatı kesinti mükellefiyeti dışında bırakılmıştır. Böylece, serbest meslek veya inşaat mütaahhitliği faaliyetleri dolayısıyla ileride verecekleri Gelir veya Kurumlar Vergisi beyannameleri üzerinden tasarruf bonusu ödenmesine tabi olacak bu gibi mükellefler bono bedellerini mahsup külfetinden kurtarılmaktadır.

C) Gelir Vergisi Kanununun 94 ncü maddesinde 202 sayılı Kanun ile yapılan tadilât ile Gelir Vergisi tevkifatına tabi tutulan telif ve patent haklarının satışı veya kiralanması dolayısıyla dar mükellefiyete tabi olanlara yapılan ödemeler tasarruf bonusu kesintisine de tabi tutulmaktadır.

D) Kurumlar Vergisi Kanununun 24 ncü maddesinde 199 sayılı Kanun ile yapılan tadilât neticesinde Kurumlar Vergisi tevkifatına tabi tutulan kazanç ve iratlar tasarruf bonusu kesintisine tabi tutulmaktadır.

E) 223 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi ile tasarruf bonusu tevkifatına tabi tutulan 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 96 ncı maddesinin 2 ve 3 numaralı bentlerinde sayılan menkul sermaye iratları da tasarruf bonusu kesintisi dışında bırakılmaktadır.

Halen yürürlükte olan hükümlere göre, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 96 ncı maddesinin 202 sayılı Kanun ile tadil edilmeden önceki metninde yer alan 1 ve 4 numaralı bendlerindeki menkul sermaye iratları tasarruf bonusu mükellefiyeti dışında bulunmaktadır. Tasarı ile getirilen hükümler, Gelir Vergisi Kanununun 96 ncı maddesinde sayılan menkul sermaye iratlarının tamamını tasarruf bonusu kesintisi mükellefiyeti dışında bırakmaktadır.

F) 223 sayılı Kanunun 7 ncı maddesinde yer alan bankaların nakit ikramiyeleri ile Spor Toto ve Millî Piyango ikramiyeleri tasarıнын 3 ncü maddesine aktarılmıştır.

Madde 4. — Bu madde, 223 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinde belirtilen tasarruf bonusu tevkifatı yapmaya mecbur olanlara ait hükümler yerine geçmektedir.

Bu madde esas itibariyle halen yürürlükte olan hükmün aynıdır. Ancak, bu madde yeniden tedvin olunurken 202 sayılı Kanun ile Gelir Vergisi Kanununun 94 ncu maddesinin ilk fıkrasına yapılan ilâveler de nazara alınmıştır.

Madde 5. — 223 sayılı Kanunda tasarruf bonusu mükellefiyeti mevzuunda (9 ncu maddede sayılan istisnalar hariç) her hangi bir muafiyet derpiş olunmamıştır.

223 sayılı Kanunun dört yıllık uygulama devresi tasarruf bonusu mükellefiyetinde bâzı muafliklar tanıma zarureti ortaya çıkarmış bulunmaktadır.

Tasarı ile getirilen muafliklar şunlardır :

A) Vergiye tabi gelirleri sadece götürü usulde tesbit olunan ücretten, ticari veya meslekî kazançlardan ibaret olan mükellefler. Böylece götürü usulde vergilendirilen mükellefler için evvelece 47 sayılı Kanunla vaz'edilen yıllık 5 500 liralık istisna, kazanç miktarına bakılmaksızın uygulanacak bir muafiyet haline getirilmektedir. Bu muafiyet ile büyük bir mükellef zümresi tasarruf bonusu mevzuu dışında bırakılmaktadır.

B) Evvelece 47 sayılı Kanunla kabul edilen, bir borç için icraen satılan gayrimenkullere ait muafiyet hükmü tasarı ile de muhafaza olunmaktadır.

C) Genel bütçeye dahil dairelerin, katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin yaptıkları gayrimenkul satışları da tasarruf mükellefiyetinden muaf tutulmuştur.

Madde 6. — İstisnalara müteallik olan bu madde 223 sayılı Kanunun 47 sayılı Kanunla değişik 9 ncu maddesine mütenazır olmaktadır.

Tasarının istisnalar maddesinde yer alan yenilikler şunlardır :

A) Genel istisna miktarı 500 liradan 1 000 liraya çıkarılmıştır.

B) Gerçek usulde vergilendirilen ücretlere ait istisna ise, yıllık olarak 5 500 liradan 9 600 liraya yükseltilmiştir. Bu suretle aylık olarak ödenen ücretlerde halen uygulanmakta olan 458 liralık istisna haddi 800 liraya çıkmaktadır.

Ayrıca, aylık 1 200 liraya kadar olan ücretlerin de 800 liralık kısmı istisnadan faydalandırılmaktadır.

Yeni istisna hadleri ile takriben 500 000 civarında dar gelirli bir mükellef zümresi tasarruf bonusu mükellefiyeti dışında bırakılmaktadır.

Tasarıda yer alan bu istisna hadleri ile dar gelirli mükelleflerin durumlarında bir ferahlama yaratılması ve tasarruf bonusu tedavülünün ayrıca bu yoldan da önlenmesi gayeleri istihdaf edilmiştir.

Maddeye, istisna uygulanmasında doğacak tereddütleri bertaraf etmek gayesi ile bâzı hükümler de konulmuş bulunmaktadır.

Madde 7. — Bu madde ile tasarruf bonusu ödemesine esas alınacak miktarlar tesbit edilmiştir.

Halen yürürlükte olan 223 sayılı Kanunda, tasarruf bonusu tevfiyatını (ödemesine) esas alınacak matrahlar, bu kanunun 5 ve 6 ncı maddelerinde yer alan hükümlerle belli edilmiştir.

Tasarıda ise, hükümlere vuzuh vermek gayesi ile vergi neveleri itibariyle tasarruf bonusu ödemesine esas alınacak matrahların ayrı ayrı belirtilmesi yoluna gidilmiştir.

Bu arada, 1963 senesinde yürürlüğe giren Emlâk Alım Vergisi Kanunu ile tapu haraları emlâk alım vergisi haline getirildiğinden, madde metninde buna göre gerekli düzeltme yapılmıştır.

Diğer taraftan uygulamadaki aksaklıkları bertaraf etmek gayesi ile ikmalen ve re'sen yapılan tarhiyatla ilgili tasarruf bonusu ödeme mecburiyetinin bu matrahlar ile ilgili vergilerin tahsilî kabil hale gelmesine talik edilmesi uygun görülmüş ve bu maksatla maddeye gerekli hüküm ilâve olunmuştur.

Madde 8. — Bu madde ile, tasarruf bonusu kesintisine esas alınacak miktarlar belli edilmiştir.

Hükümlerde açıklığı sağlamak ve tatbikatta çıkması muhtemel aksaklıkları önlemek gayesi ile, madde metninde, tasarruf bonusu kesintisine tabi olan istihkak ve ödemelerin kesintiye esas alınacak miktarları ayrı fıkralar halinde belirtilmiştir.

Madde 9. — Bu madde gelir ve kurumlar vergileri mükelleflerinin yapacakları mahsuplarla ilgili bulunmaktadır.

223 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin son fıkrasında halen mevcut olan mahsup hükmü, tasarıda ayrı madde halinde tedvin olunmuştur.

Halen mer'i hükme göre mahsup işlemi tevdiat ve tevkifat matrahları arasında yapılmaktadır. Tasarıda ise, Gelir ve Kurumlar vergileri mükellefiyetlerinin yapacakları tasarruf bonusu ödemesinden, ilgili kazanç ve iratlardan daha önceden yapılmış olan tasarruf bonusu kesinti miktarlarının mahsubu esası kabul edilmiştir.

Madde 10. — Bu madde 223 sayılı Kanunun 8 nci maddesinin yerini almaktadır.

Yürürlükte olan hükümlere göre, tasarruf bonusu tevdiat ve tevkifat nisbeti % 3 ten yukarı olmamak üzere her mali yılbaşında Maliye Bakanlığınca tesbit olunmaktadır.

Tasarruf bonusu ödeme ve kesintisinin sabit bir nisbet halinde madde metninde yer alması uygun görülerek, tasarruf bonusu bu maddesiyle tasarruf bonusu ödeme ve kesintisi nisbeti % 3 olarak tesbit edilmiştir.

Madde 11. — Bu madde ile tasarruf bonusu karşılığında yapılacak ödeme ve kesintilerin süreleri ve bunlarla ilgili bedellerin vergi dairesine yatırılacağı zamanlar tesbit edilmektedir.

223 sayılı Kanunda, (Yatırımlar finansman fonuna yapılacak ödemeler hariç) ödeme ve kesinti süreleri hakkında bir hüküm mevcut değildir. Bu hususlar 223 sayılı Kanunun 14 ncü maddesine istinaden çıkartılan tüzük hükümleri ile tesbit edilmiştir. Tasarıda yer alan bu madde ile, ödeme ve kesintilerin yapılacağı ve vergi dairesine yatırılacağı süreler açık olarak madde metninde belirtilmiş bulunmaktadır.

Madde 12. — Tasarruf bonusu bu maddesiyle yine 223 sayılı Kanunda yer almamış olan zamanaşımına ait esaslar tâyin edilmektedir. Madde metninden de anlaşılacağı üzere, tasarruf bonusu ödeme ve kesinti mecburiyetinin ortadan kalkması genel olarak ilgili vergi alacağının tahakkuk zamanaşımına uğramış olmasına bağlanmıştır.

Tasarruf bonusu 3 ncü maddesinin (D) bendinde yer alan ikramiyelerin özellikleri göz önünde tutularak bunlar için ayrı bir zamanaşımı süresi belli edilmiştir.

Madde 13. — Bu madde ile tasarruf bonusu kesintisi yapmaya mecbur olanların bu sorumluluklarının sınırı belli edilmiştir. Vergi Usul Kanununun 11 nci maddesiyle, yapacakları ödemelerden vergi kesmeye mecbur olanların bu vergilerin tam olarak kesilip ödenmesinden sorumlu oldukları esası vaz'edilmiş bulunmaktadır. Tasarruf bonusu kesintisi için de aynı esasın kabulü uygun görülerek, bu maksatla tasarıda bahis konusu hükme mütenazır bir hükme yer verilmiştir. Ancak tasarruf bonusu mükellefiyetinin vergi mükellefiyetine nazaran taşımakta olduğu özellikler göz önünde tutularak, yaptıkları ödemelerden bono kesintisi yapmayanların bu mükellefiyetinin bono ödemesi mükellefiyeti haline gelmesi kabul edilmiştir. Bu halde, bono kesintisi yapmaya mecbur olan kimselerin bu mecburiyetleri bono ödemesi haline inkılâbettüğinden, asıl mükellefe rücu hakkı bahis konusu olmamaktadır.

Diğer taraftan tasarıda bu suretle ziyaa uğratılan tasarruf bonusu bedelleri için % 20 si nisbetinde ceza alınması der'is olunmuştur.

Madde 14. — Bu madde ile tasarruf bonusu ödeme mecburiyetinin yerine getirilmemesi halinde uygulanacak ceza nisbeti tâyin edilmektedir. Bahis konusu cezanın ziyaa uğratılan tasarruf bonusu bedellerinin % 20 si nisbetinde olması kabul edilmiştir.

Madde 15. — Tasarruf bonusu bu maddesi 223 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin yerini almaktadır. Anılan maddede, tasarruf bonusu mükellefiyetinin yerine getirilmemesi veya geç yerine getirilmesi halinde Âmme alacaklarının tahsil usulü hakkındaki 6183 sayılı Kanun hükümlerinin tatbik olunacağı açıklanmaktadır.

Tasarruf bonusu ödeme ve kesinti mükellefiyetinin bir mecburi istikraz mahiyetinde olması hususu göz önünde tutularak, tasarruf bonoları mevzuunda 6183 sayılı Kanun hükümleri yanında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerinin de uygulanması yerinde görülmüş ve maddede bu gaye ile gerekli tadilât yapılmıştır.

Madde 16. — Bu madde ile 223 sayılı Kanunun 14 ncu maddesinde olduğu gibi, tasarruf bonusu ödeme ve kesintilerinde, 5 lira ve daha az kesirler atılmakta, 5 liradan yukarı olanlar 10 liraya çıkarılmaktadır. Bu mevzuda bir değişiklik yoktur.

Madde 17. — 223 sayılı Kanuna göre çıkarılmış tasarruf bonolarının kupürleri 10 - 20 - 50 - 100 - 500 ve 1 000 liralıktır. Şimdiye kadar çıkarılmış bonoların adedi ise 93 milyona yaklaşmıştır. Gün geçtikçe sayısı artan bonoların kuponlarının ödenmesi, bunların kaybedilmesi halinde ortaya çıkan muhalefet iddialarının incelenmesi ve yerine getirilmesi güçleşmektedir. Bu güçlükleri ortadan kaldırmak için ihraçedilecek bonoların sayısının azaltılması düşünülmüş ve bu madde ile, bonoların asgari kupürü 100 liraya çıkarılmıştır. 100 liradan aşağı kesirleri karşılamak üzere bono hükmünde olan 10 ar liralık faizsiz kesir makbuzları ihdas edilmektedir. Bu makbuzların yekûnu 100 liraya yükseldikçe bonolarla değiştirilebilecektir.

Gene bu maddeye, ölüm halinde mirasçılarının, iflâs ve tasfiye halinde iflâs masası memuru ve tasfiye memurunun Türkiye'deki iş ve ilgililerinin bitiminde yabancı uyruklu kişilerin talebi üzerine bonoların vâdesinden önce ödenmesi kabul edilmektedir. Böylece, ortaya çıkacak bu mücbir ve haklı sebeplerden ötürü bonolar vâdesinden önce ödenecektir.

Maddesinin son fıkrası, 223 sayılı Kanunun 17 nei maddesinde mâna itibariyle aynen mevcuttur.

Madde 18. — 223 sayılı Kanuna göre çıkarılmış bonoların mukim bir kısmı kıymetlerinin çok altında alınıp satılmaktadır. Mübadele mevzuu olan bonoların ekseriyetinin ücretli mükellefler tarafından satıldığı tahmin edilmektedir. Tasarımın 6 nei maddesiyle, ücretli vatandaşların büyük kısmı tasarruf bonusu mükellefiyeti dışında bırakılmıştır. Böylece tasarruf bonusu satışı büyük mikyasta önlenmekle beraber, ayrıca, bu maddede ücretli sınıfa bono verilmiyerek, yapılan kesintileri şahıslar adına açılacak hesaplarda tutmak için Maliye Bakanlığına yetki verilmesi derpiş edilmektedir. Yeni getirilen bu hükümle tasarruf bonolarını mübadele mevzuu olmaktan çıkarılmayı sağlayacak bir sistemi kurmak imkân dâhiline girecektir.

Madde 19. — Bu madde tasarruf bonolarının devir ve temlikini yasaklamak üzere yeni bir hüküm olarak tasarıya konmuştur. 223 sayılı Kanunun 15 nei maddesine göre, nâma muharrer olarak ihraçedilen bonolar, 5 seneden sonra hamiline muharrer hale gelmektedir.

Yeni hükümlerle, bu kanunun cevaz verdiği haller müstesna, tasarruf bonolarının devir ve temlikini yasaklanmaktadır. Ayrıca, bono bedelleri ve faizlerin ancak, istihkak sahiplerine ödeneceği esası konulmakta ve gerçek kişiler adına yazılı tasarruf bonolarının vâdesinde veya erken ödenmesinde kimliğin ispatı mecburi olmaktadır. Gene bu madde ile getirilen bir yenilikte, bu madde hükümlerine muhalif olarak devredilen tasarruf bonolarının müsadere edileceğidir.

Ayrıca, tasarruf bonolarına müstahak olan gerçek ve tüzel kişilerin unvanını yazmadan bono verenler hakkında bu durumda olan tasarruf bonusu bedellerinin % 10 nu nisbetinde ceza getirilmektedir.

Bütün bu hükümlerle, tasarruf bonolarının alınıp satılması önlenmek istenmektedir.

Madde 20. — Bu madde ile 223 sayılı Kanunda olmayan yeni bir hüküm getirilmektedir.

Bu hüküm ile, tasarruf bonolarının, bono sahiplerinin muvafakati ile kamu iktisadi müesseselerindeki Devlet hisseleriyle değiştirilmesi hususunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir. Böylece, Devlet eliyle bir sermaye piyasasının kurulmasına ve gelişmesine yardım edileceği düşünülmektedir.

Madde 21. — Bu madde ile 223 sayılı Kanunda bulunmayan bir boşluk doldurulmak istenmiştir.

Bu hükümle, tasarruf bonusu ödemesinde bulunmaya ve kesinti yapmaya mecbur olanların yapacakları bildirimlerin şekil ve muhtevası ile bonoların istihkak sahiplerine verilmesinde uygulanacak esaslar Maliye Bakanlığınca tesbit edilecektir. Bu hükümlerle, bonoların istihkak sahibine üzerlerine isimleri yazılmak suretiyle verilmesi sağlanacaktır.

Maddenin son fıkrası ile, tasarruf bonusu karşılığında kesinti yapanların bu kesintileri kayıtlarında ve hesaplarında göstermeleri mecburi hale getirilmektedir.

Madde 22. — Bu madde, 223 sayılı Kanunun 14 ncü maddesinde zikredilen tüzüğün bu kanuna göre neleri düzenliyeceğini göstermektedir.

Kanunda bir bir sayılması mümkün ve faydalı olmyan hususlar, ayrıca hazırlanacak bir tüzükle tanzim edilecektir.

Madde 23. — Bu madde, 223 sayılı Kanunda bulunmyan yeni bir hüküm getirmektedir.

Tasarruf bonolarının muhafaza, dağıtım ve istihkak sahiplerine tevdi işlemleriyle uğraşan maliye memurlarına yılda iki maaşı geçmemek üzere bir tazminat ödenmesi memurların mesuliyeti mu- cip bu işi daha iyi görmeleri için faydalı mülâhaza edilmmiştir. Verilecek tazminatın hududu, bütçede tasarruf bonoları için yapılan tahminin binde beşidir.

Madde 24. — Bu madde 223 ve 447 sayılı kanunlara göre yeniden tasarruf bonusu ihraçedilemi- yeceğini, ödeme ve kesinti yapılamıyacağını göstermektedir.

Ayrıca, bu kanunun yürürlüğe girmesinden önceki devreye taallük eden tasarruf bonusu kesinti ve ödemeleri hakkında uygulanacak hususlar kanunla belirtilmektedir.

Geçici madde — 5 . 1 .1961 tarihli ve 223 sayılı Kanuna göre alınmış bulunan tasarruf bonola- rını, bu kanuna göre çıkarılacak bonolar ile değiştirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Değiştirme, Maliye Bakanlığının tesbit ve ilân edeceği esaslar dâhilinde yapılır. İlândan sonra geçecek bir yıl içinde tamamlanır, bu müddet içinde bonolarını değiştirmek için müracaat etmiyenle- rin alacak ve her türlü talep hakları ortadan kalkar.

Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce verilmiş bonoların değiştirilmesi bu bonoları ibraz ede- cek olanlara yapılır.

Değiştirme üzerine verilecek bonolar hakkında da bu kanun hükümleri uygulanır.

Madde 25. — Bu madde ile yürürlük tarihi tesbit edilmektedir.

Madde 26. — Bu madde ile kanunu Bakanlar Kurulunun yürüteceği belirtilmiştir.

Kayseri Milletvekili Turhan Feyzioğlu ve 5 arkadaşının, yatırımlar finansman fonu teşkil ve tasarruf bonoları ihracı hakkındaki 5 Ocak 1961 tarihli ve 223 sayılı Kanunun 9 ncü maddesinin değiştirilmesine dair 27 . 4 . 1962 tarih ve 47 sayılı Kanunun değiştirilmesine dair kanun teklifi. (2/30)

5 . 11 . 1965

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Yatırımlar finansman fonu teşkil ve tasarruf bonoları ihracı hakkındaki 5 Ocak 1961 tarih ve 223 sayılı Kanunun 9 ncü maddesinin değiştirilmesine dair 27 . 4 . 1962 tarih ve 47 sayılı Kanunun değiştirilmesine dair kanun teklifi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğine müsaadelerini rica eder, üstün saygılarımızı sunarız.

Kayseri
T. Feyzioğlu

Çanakkale
Ş. İnan

Çorum
H. İncesulu

Balıkesir
S. Koç

İstanbul
S. Baykam

Trabzon
A. Şener

GEREKÇE

1. — 5 Ocak 1961 tarihli ve 223 sayılı Kanunun (D) matlâbı altında «istisnalar»ı sayan 9. mad- desinin, 27 . 4 . 1962 tarih ve 47 sayılı kanun ile tadili suretiyle hizmet erbabı için yıllık olarak tesbit edilmiş olan istina haddi 3 600 liradan 5 500 liraya çıkarılmış ve 1 Mart 1962 tarihinden itibaren işçi ücretleri çok büyük ölçüde tasarruf bonusu kesintisinden muaf tutulmuştu.

Millet Meclisi (S. Sayısı : 293)

Toplu Sözleşme Kanununun yürürlüğe girmesinden bu yana yapılan toplu sözleşmeler gereğince işçi ücretlerinde kaydedilen artışlar neticesi işçilerimizin bir kısmı yeniden tasarruf bonusu kesintisine tabi tutulur hale gelmiştir.

Halbuki 47 sayılı Kanunun başlıca hedefi, işçilerle dar gelirli hizmet erbabını tasarruf bonusu kesintisinden muaf tutmaktan ibaretti.

Günün şartları içinde, işçileri, ücretleri tutarı ne olursa olsun tasarruf bonusu kesintisinden muaf tutmak, diğer hizmet erbabı için istisna haddini yılda 18 000 liraya çıkarmak uygun olacaktır.

2. — Gelir Vergisi Kanununa göre götürü ücretleri, götürü ticaret veya meslekî kazançları üzerinden mükelleflerin götürü matrahları haddi de, mahiyet benzerliği göz önüne alınarak aynı şekilde yükseltilmiştir.

3. — Bu değişiklikler, tasarruf bonolarının teknik idaresini büyük ölçüde kolaylaştıracağı gibi, tamamen kaldırılması istikametinde ileri bir adım olacaktır.

KAYSERİ MİLLETVEKİLİ TURHAN FEYZİOĞLU VE BEŞ ARKADAŞININ TEKLİFİ

Yatırımla finansman fonu teşkil ve tasarruf bonoları ihracı hakkındaki 5 Ocak 1961 tarihli ve 223 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinin değiştirilmesine dair 27 . 4 . 1962 tarih ve 47 sayılı kanunun değiştirilmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 5 Ocak 1961 tarihli ve 223 sayılı yatırımlar finansman fonu teşkil ve tasarruf bonoları ihracı hakkındaki kanunun 9 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 9. — Aşağıda yazılı ödemeler ve matrahlar, tasarruf bonoları tevkifat ve tevdiatından müstenadın :

- 1) 1500 lirayı aşmayan ödemeler (Hizmet erbabı için bu had yıllık itibariyle 18 000 liradır.)
- 2) İşçi ücretleri
- 3) Avanslar (Gelir vergisi tevkifatına tâbi avanslar hariç)
- 4) Bir borç için icraen satılan gayrimenkul değerleri
- 5) Gelir Vergisi Kanuna göre götürü ücretleri, götürü ticaret veya meslekî kazançları üzerinden vergilendirilen mükelleflerin yıllık itibariyle 18 000 lirayı aşmayan götürü matrahları

MADDE 2. — Bu kanun 1 Mart 1966 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütmür.

Cumhuriyet Senatosu Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, Tasarruf Bonoları hakkındaki Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bâzı maddelerinin ilâvesi hakkında kanun teklifi. (2/102)

*Cumhuriyet Senatosu
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 5626 - 81*

19 . 11 . 1965

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, Tasarruf bonolarına dair kanun teklifi ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gerekli işlemin yapılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Enver Aka
Cumhuriyet Senatosu
Başkanı

C. Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin teklifi

Tasarruf Bonoları hakkındaki Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bazı maddelerin ilâvesi hakkında kanun teklifi (2/102)

Millet Meclisi Başkanlığına

Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, Tasarruf Bonolarına dair kanun teklifi ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gerekli işlemin yapılmasını arz ederim.
Saygılarımla.

Enver Aka
Cumhuriyet Senatosu Başkanı

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Tasarruf Bonolarına ait kanun teklifi, maddeler gerekçesi ve umumi gerekçeleri ilişikte arz edilmiştir.

Bu hususta gereken işlemin yapılmasını saygı ile dilerim.

İstanbul Cumhuriyet Senatosu
Üyesi
Rifat Öztürkçine

UMUMİ GEREKÇE

1 . 3 . 1961 tarihinde yürürlüğe giren 5 . 1 . 1961 tarihli ve 223 sayılı Kanunla Türk ekonomisinin istikrar içinde gelişmesini teminen tasarruf bonusu ihraç ve karşılıklarını bir fonda toplanması kararlaştırılmıştır. Bilâhara 1 . 3 . 1962 tarihinde yürürlüğe giren 47 sayılı Kanunla istisnaya taallük eden hükümler bir miktar genişletilmiştir. Kanunun tatbik devresi zarfında karşılaşılan güçlükleri gidermek mevcut hükümleri günün ihtiyaçlarına cevap verecek tarzda sistemli bir hale sokmak zarureti hissedilmiştir. Tasarruf bono ihraçı hakkındaki hüküm gayet rahatlıkla sessiz sessiz yürürtülürken kanunun asıl gaye ve ruhunu teşkil eden hükmü ise yürütülmemiştir. Bu halin devamı ise ileride bütçeyi yutacak hattâ faizlerini dahi ödemiyecek bir duruma sokacaktır. Bu itibarla istisnaya taallük eden hükümler teklifimizde mümkün olduğu kadar genişletilmiştir.

Bu maksatla, hazırlanan teklifte 500 liralık matrah ve tediye istisnası 1 252 liraya çıkartılmış ve ücretlilere tanınan istisna hadleri 5 500 liradan 15 024 liraya yükseltilmiştir. Böylece iktisaden zayıf durumda olan ve umumiyetle düşük fiyatla bonolarını elden çıkaran geniş bir vatandaş zümresi tasarruf bonusu kesintisinin dışında bırakılmak istenmiştir.

Ayrıca kazançları götürü usulde tesbit olunan küçük sanat, ticaret ve meslek erbabının gelirleri tasarruf bonusu tevkifatından tamamen muaf tutulmuş ve ayrıca bir borç için icraen satılan gayrimenkullerin değerleri tasarruf bonusu mükellefiyeti dışında bırakılmıştır.

Tasarruf bonusu mükellefiyetine tabi olmayan telif ve patent haklarının satış ve kiralanması dolayısıyla dar mükellefiyete tabi olanlara yapılan ödemeler bu kere bono kesintisine dâhil edilmiştir.

Genel bütçeye dâhil daireler, katma bütçeli daireler ve kredi masraflarını karşılamakta güçlük çeken özel idare ve belediyeler tarafından yapılan gayrimenkul satışları tasarruf bonusu ödemekten muaf tutulmuştur.

Bono mükellefiyetine tabi olanların bono bedellerini vergi dairelerine yatırma müddetleri kesin olarak belirtilmiş ve Vergi Usul Kanunu ile Kanuna ait hükümlerin tasarruf bonoları muamelelâtında da uygulanacağı derpiş edilmiştir.

Memleketimizde iş yapmaya gelmiş olan yabancı uyruklu şahıslarla NATO Enfrastrüktür Programı gereğince inşaat işi deruhte etmiş yabancı uyruklu müteahhitlerin memleketimizi terk etmeleri halinde, evvelece tevkifat veya tevdiat suretiyle kendilerine verilmiş olan tasarruf bonolarının iskonto ettirilmek suretiyle erken ödemeye tabi tutulabilmesi imkânı da kabul edilmiştir.

Bonoların tedavül etmesini önlemek üzere itfa süresi 10 yıldan 5 yıla indirilmiş, hakiki tasarruf bonusu sahibinin menfaatini korumak ve nihayet vatandaşı tasarrufa alıştırmak için bonoların haczini ve tedavülünü önleyici hükümlere yer verilmiştir.

En çok ücretli sınıfın tasarruf bonolarını satışı arz ettiği düşünülerek bunlara bono verilmeyecek. Bono karşılıklarının ücretliler adına hesabına tutulmalarında sağlayacak yeni bir sistemin kurulması hususunda Maliye Bakanlığına yetki verecek hükümler ithal edilmiştir.

Tatbikatta büyük şikâyetlere yol açan ufak kupürler kaldırılmış ve en ufak kupür 100 lira olarak tesbit edilmiş bonoların saklanması ve muhafazalarında kolaylıklar sağlanmış ve bedellerinin, ancak, kimliğini ispat eden istihkak sahibi ödenmesi kabul edilmiştir.

Ayrıca 100 liradan küçük kupürlük bonoların piyasaya çıkmasını önlemek maksadiyle, bono tahvil ve asgari kıymeti 10 lira olan makbuzlar ihdas edilmiştir.

Malûm olduğu üzere Tasarruf Bonoları Kanunu ile Maliye teşkilâtına büyük yük ve mesuliyet tahmil edilmiştir. İşte bu yük ve mesuliyeti yüklenen memurlara bütçede tasarruf bonoları için yapılan tahminin binde beşini geçmemek üzere tazminat verilmesi esası kabul edilmiştir.

Bu hükümle memurlara munzam külfetleri mukabilinde bir miktar nakdî yardım sağlanması imkân dâhiline girmiştir.

Teklifte, lüzumu halinde ihraçedilecek nâma muharrer tasarruf bonolarının, bono sahiplerinin muvafakati ile Devletin halka açık anonim şirket olarak kurduğu veya kuracağı müesseselerdeki Devlet hisseleriyle değiştirilmesi imkânı kabul edilmiştir.

Teklifte; artırma veya eksiltme ihalelerinde Nakit teminatı olarak kullanılacaktır.

Teklifte geçmiş yıllara ait vergilerin ödenmesi halinde cezaya ait kısmının tasarruf bonusu ile ödenmesi öngörülmüş ve bu suretle eldeki tasarruf bonolarının vaktinden önce Hazinece geri çekilmekle ileri yıllara ait faizini ödeme imkânından kurtulmuş oluyor, ve hemde vergide ödemede bir kolaylık sağlanması ile de Hazine veya il gili dairelerce ölen bir vergi bu suretle gelirden bir sürat temini sağlanacaktır.

Yüce Meclise sunulan bu teklif ile tasarruf bonolarının ihraçı hakkındaki Kanun sistemli ve iyi işler bir hale konulmuştur.

Madde gerekçeleri

Madde 1. — 223 sayılı Kanuna müsteniden senede iki defa tasarruf bonusu çıkarılmakta idi.

Şimdiye kadar 58 milyon lira tasarruf bonusu ihraçı yapılmıştır. Faiz kuponları bankalar tarafından senede iki defa ödenmesi ise büyük külfet ve müşkülât doğurmaktadır. Devlet parasının sahteleri piyasaya her gün sürülebildiğini bir ortamda tasarruf bonolarının da sahteleri her an piyasaya sürülebilir. Bu itibarla bonoların adedinin artırılması neticesi, muhalefet iddialarını incelemekte tatbik etmek güçleşmektedir. Bu itibarla bu müşkülâtı kısmen ortadan kaldırmak için senede bir defa tasarruf bonusu ihraçetmek yoluna gidilmiştir.

Tasarruf bonoları itibari kıymetinin çok altında tedavül etmektedir. Her dükkân cemaânında % 40 kıymetinde yani «1 000» liralık bir bonoyu 400 lira gibi çok düşük bir fiyatla el değiştirdiği acı bir gerçektir.

Bu itibarla 10 sene olan vâde ilk tedbir olarak 5 seneye indirilmesi düşünülmüştür.

Bonoların vâdelerinde; hangi esaslara göre ödeneceğine dair bir hüküm yoktur. Bu ise ileride ihtilâf yaratacaktır. Birinci maddeye konan yeni bir hükümle ileride yaratılacak bir ihtilâf bertaraf edilmiş olunacaktır.

Madde 2. — 223 sayılı Kanunun 4, 5, 6 ve 7 nci maddelerinde yer alan tasarruf bonusu mükellefiyetine dair hükümlerin yerine geçmektedir.

223 sayılı Kanunda, tasarruf bonusu tevdiatı ve tevkifatı yapmaya mecbur olanlar ve tasarruf bonusu tevkifatına tabi istihkaklar bahis konusu maddelerde sayılmış bulunmakla beraber umumi bir mükellefiyet maddesi mevcut bulunmakta idi.

Teklifte; vergi sorumluları tarafından tevkif yolu ile alınan bono bedellerinin hakiki ödeyicilerinin istihkaklarından tevkifat yapılanlar olduğu açık bir şekilde belirtilmiştir.

Madde 3. — Bu madde, 223 sayılı Kanunun 4 ve 7 nci maddelerinde yer alan tasarruf bonusu tevkifatına (kesintisine) mütaallik hükümlerin yerine geçmektedir.

Halen yürürlükte olan bahis konusu maddelerde tasarruf bonusu tevkifatına tabi istihkak ve ödemeler ile bunlardan tevkifat yapmaya mecbur olanlar aynı madde metninde sayılmış bulunmaktadır. Teklifte tevkifata tabi istihkaklar ile bu istihkaklardan tevkifat yapmaya mecbur olanlar madde metinlerine vuzuh vermek maksadı ile ayrı ayrı maddelerde gösterilmiştir.

Bu maddede; 6 yeni fıkra getirilmiştir.

a) 223 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi, tasarruf bonusu tevkifatına tabi ödemeleri gelir vergisi Kanununun 94 ve 96 nci maddelerine atıf yapmak suretiyle tesbit edilmiştir. Teklifte ise bu atıflardan sarfınazar edilecek, bahis konusu maddelerin halen yürürlükte olan hükümlerinin madde metnine alınması yoluna gidilmiştir.

b) Gelir Vergisi Kanununun 94 ncü maddesinde yer alan serbest meslek işleri yapanlar ile birden fazla seneye sâri inşaat işleri yapanlara ödenen bedeller tasarruf bonusu tevkifatı (kesintisi) mükellefiyeti dışında bırakılmıştır. Böylece serbest meslek veya inşaat mütaahhitliği faaliyetleri dolayısıyla ileride verecekleri Gelir veya Kurumlar Vergisi beyannameleri üzerinden tasarruf bonusu ödemesine tabi olacak bu gibi mükellefler bono bedellerini mahsup külfetinden kurtulmaktadır.

c) Gelir Vergisi Kanununun 94 ncü maddesinde 202 sayılı Kanun ile yapılan tadilât ile, Gelir Vergisi tevkifatına tabi tutulan telifi ve patent haklarının satış veya kiralanması dolayısıyla dar mükellefiyete tabi olanlara yapılan ödemeler tasarruf bonusu (tevkifatı) kesintisine de tabi tutulmaktadır.

d) Kurumlar Vergisi Kanununun 24 ncü maddesinde 199 sayılı Kanun ile yapılan tadilât neticesinde Kurumlar Vergisi tevkifatına tabi tutulan kazanç ve iratlar tasarruf bonusu kesintisine tabi tutulmaktadır.

e) 223 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi ile tasarruf bonusu tevkifatına tabi tutulan 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 96 ncı maddesinin 2 ve 3 numaralı bendlerinde sayılan menkul sermaye iratları da tasarruf bonusu kesintisi dışında bırakılmaktadır.

Halen yürürlükte olan hükümlere göre, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 96 ncı maddesinin 202 sayılı Kanun ile tadil edilmeden önceki metninde yer alan 1 ve 4 numaralı bendlerindeki menkul sermaye iratları tasarruf bonusu mükellefiyeti dışında bulunmaktadır. Teklifte getirilen hükümler, Gelir Vergisi Kanununun 96 ncı maddesinde sayılan menkul sermaye iratlarının tamamını tasarruf bonusu kesintisi mükellefiyeti dışında bırakmaktadır.

f) 223 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde yer alan bankaların nakit kıymetleri ile at yarışları, spor - toto ve millî piyango ikramiyeleri teklifimizin 3 ncü maddesinde nakil ve at yarışları ilâvesi yapılmıştır.

Madde 4. — Bu madde 223 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinde belirtilen tasarruf bonusu tevkifatı yapmaya mecbur olanlara ait hükümler yerine geçmektedir.

Bu madde esas itibariyle halen yürürlükte olan hüküm aynıdır. Ancak bu madde yeniden tedvin olunurken 202 sayılı Kanun ile Gelir Vergisi Kanununun 94 ncu maddesinin ilk fıkrasına yapılan ilâveler de nazara alınmıştır.

Madde 5. — 223 sayılı Kanunda tasarruf bonusu mükellefiyeti mevzuunda (9 ncu maddede sayılan istisnalar hariç) her hangi bir muafiyet derpiş olunmamıştır.

223 sayılı Kanunun dört yıllık uygulama devresi tasarruf bonusu mükellefiyetinde bâzi muaflık tanıma zaruretini ortaya çıkarmış bulunmaktadır. Bu itibarla teklifte getirilen muafliklar 3 fıkra halinde derpiş edilmiştir.

a) Vergiye tabi gelirleri sadece götürü usulde tesbit olunan ücretten, ticari veya meslekî kazançlardan ibaret olan mükellefler, böylece götürü usulde vergilendirilen mükellefler için evvelâ 47 sayılı Kanunla vaz'edilen 5 500 liralık istisna kazanç miktarına bakılmaksızın uygulanacak bir muafiyet haline getirilmektedir. Bu muafiyet ile büyük bir mükellef zümresi tasarruf bonusu mevzuu dışında bırakılmaktadır.

b) Evvelce 47 sayılı Kanunla kabul edilen, bir borç için icranın satılan gayrimenkullere ait muafiyet hükmü teklifte de muhafaza edilmesi uygun görülmüştür.

c) Maddeye yeni bir hüküm ilâvesi ile; genel bütçeye dâhil dairelerin, katma bütçeli idarelerin özel idare ve belediyelerin yaptıkları gayrimenkul satışları da tasarruf bonusu mükellefiyetinden muaf tutulması uygun görülmüştür.

Madde 6. — İstisnalara mütaallik olanlar bu madde 223 sayılı Kanunun 47 sayılı Kanunla değişik 9 ncu maddesine mütenazır olmaktadır.

a) Genel istisna miktarı 500 liradan 1 252 liraya çıkarılmıştır ki, bu da senelerden beri 1 250 liradan yukarıya çıkmıyan ve 7244 sayılı Kanunun âmir hükümleri gereğince mütenazır alanları da tasarruf bonusu dışında tutulması öngörülmüştür.

b) Gerçek usulde vergilendirilen ücretlere ait istisna ise yıllık olarak 5 500 liradan 15 024 liraya yükseltilmiştir. Bu suretle aylık olarak ödenen ücretlerde 458 liralık istisna haddi 500 liradan 1 250 liraya günlük itibariyle de 44 lira 71 kuruş (45 liradan aşağı), haftalık itibariyle de 313 liradan aşağı (aylık haftalık, yövmiye) alanlar için uygulanacaktır.

Yeni istisna hadleri ile milyonlara dar gelirli bir mükellef zümresi tasarruf bonusu mükellefiyeti dışında bırakılmaktadır.

Maddeye; bu istisnaların tatbikinde (uygulanmasında) doğacak tereddütleri bertaraf etmek gayesi ile bâzi yeni hükümlerinde konulması uygun mütalâa edilmiştir.

Madde 7. — Bu madde ile tasarruf bonusu ödenmesine esas alınacak miktarlar tesbit edilmiştir.

Halen yürürlükte olan 223 sayılı Kanunda tasarruf bonusu tevfiyatını (ödemesine) esas alınacak matrahlar, bu kanunun 5 ve 6 nci maddelerinde yer alan hükümlerle belli edilmiştir.

Teklifte ise, hükümlere vuzuh vermek gayesi ile vergi neveleri itibariyle tasarruf bonusu ödemesine esas alınacak matrahların ayrı ayrı belirtilmesi yoluna gidilmiştir..

Bu arada 1963 yılında yürürlüğe giren Emlâk Alım Vergisi Kanunu ile tapu borçları Emlâk Alım Vergisi haline getirildiğinden, madde metninde buna göre gerekli düzeltme yapılmıştır.

Diğer taraftan uygulamadaki aksaklıkları bertaraf etmek gayesi ile, ikmalen ve re'sen yapılan tarhiyatla ilgili tasarruf bonusu ödeme mecburiyetinin bu matrahların kesinleşmesine talik edilmesi uygun görülmüş ve bu maksatla maddeye gerekli hüküm ilâve olunmuştur.

Madde 8. — Bu madde ile, tasarruf bonusu kesintisine esas alınacak miktar belil edilmiştir.

Hükümlerde açıklığı sağlamak ve tatbikatta çıkması muhtemel aksaklıkları önlemek gayesi ile madde metninde tasarruf bonusu kesintisine tabi olan istihkak ve ödemelerin kesintiye esas alınacak miktarları ayrı fıkralar halinde belirtilmesi uygun görülmüştür.

Madde 9. — Gelim ve Kurumlar vergileri mükelleflerinin yapacakları mahsuplarla ilgili bulunmaktadır.

223 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin 2 nci (son) fıkrasında halen mevcudolan mahsup hükmü teklifte ayrı bir madde halinde tedvin olunmuştur.

Halen mer'i hükme göre mahsup işlemi tevdiat ve tevfiikat matrahları arasında yapılmaktadır. Teklifte ise, Gelir ve Kurumlar vergileri mükellefiyetlerinin yapacakları tasarruf bonusu ödemesinden ilgili kazanç ve iratlardan daha önceden yapılmış olan tasarruf bonusu kesinti miktarının mahsubu esası kabul edilmiştir.

Madde 10. — Bu madde 223 sayılı Kanunun 8 nci maddesinin yerini almaktadır.

Yürürlükte olan hükümlere göre, tasarruf bonusu tevdiat ve tevkiyat nisbeti % 3 ten yu-
karı olmamak üzere her malî yıl başında Maliye Bakanlığınca tesbit olunmaktadır.

Tasarruf bonusu ödeme ve kesintisinin sabit bir nisbet halinde madde metninde yer alması uygun görülerek, teklifin bu maddesi ile tasarruf bonusu ödeme ve kesintisi nisbeti % 3 olarak tesbit edilmiştir.

Madde 11. — Bu madde ile tasarruf bonusu karşılığında yapılacak ödeme ve kesintilerin süreleri ve bunlarla ilgili bedellerin vergi dairesine yatırılacağı zamanlar tesbit edilmektedir.

223 sayılı Kanunda (yatırımlar finansman fonuna yapılacak ödemeler hariç) ödeme ve kesinti süreleri hakkında bir hüküm mevcut değildir. Bu hususlar 223 sayılı Kanunun 14 nci maddesine istinaden çıkartılan tüzük hükümleri ile tesbit edilmiştir. Teklifte yer alan bu madde ile ödeme ve kesintilerin yapılacağı ve vergi dairesine yatırılacağı süreler açık olarak madde metninde belirtilmek suretiyle kanunun biran önce yürürlüğe girmesi gayesine mâtuftur.

Madde 12. — Teklifin bu maddesi ile yine 223 sayılı Kanunda yer almayan olan zamanaşımına ait esaslar tâyin edilmektedir.

Madde 13. — Bu madde ile tasarruf bonusu kesintisi yapmaya mecbur olanların bu sorumluluklarının sınırı belli edilmiştir. Vergi Usul Kanununun 11 nci maddesi ile yapacakları ödemelerden vergi kesmeye mecbur olanların bu vergilerin tam olarak kesilip ödenmesinden sorumlu oldukları esası vaz'edilmiş bulunmaktadır. Tasarruf bonusu kesintisi için de aynı esasın kabulü uygun görülerek bu maksatla teklifte bahis konusu hükme mütenazır bir hükme yer verilmiştir. Ancak tasarruf bonusu mükellefiyetinin vergi mükellefiyetine nazaran taşımakta olduğu özellikler göz önünde tutularak yaptıkları ödemelerden bono kesintisi yapmayanların bu mükellefiyetinin bono ödemesi mükellefiyeti haline gelmesi kabul edilmiştir. Bu halde bono kesintisi yapmaya mecbur olan kimselerin bu mecburiyetleri bono ödemesi haline inkilâbettüğinden asıl mükellefe rücu hakkı bahis konusu olmamaktadır.

Bono kesintisi yapmaya mecbur olanların tasarruf bonusu bedelleri için % 20 nisbetinde ceza alınması derpiş olunmuştur.

Madde 14. — Bu madde ile tasarruf bonusu ödeme mecburiyetinin yerine getirilmemesi halinde uygulanacak ceza nisbeti tâyin edilmektedir. Bahis konusu cezanın ziyana uğratılan tasarruf bonusu bedellerinin % 20 si nisbetinde olmasına aittir.

Madde 15. — 223 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin yerini almaktadır.

Tasarruf bonusu ödeme ve kesinti mükellefiyetinin bir mecburi istikraz mahiyetinde olması hususu göz önünde tutularak 6183 sayılı Kanun hükümleri yönünde 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerinin de uygulanması gayesi ile maddeye ilâve edilmiştir.

Madde 16. — 223 sayılı Kanunun 14 nci maddesinde olduğu gibi aynen benimsenmiştir.

Madde 17. — 223 sayılı Kanuna göre çıkartılmış tasarruf bonolarının kupürleri (10 - 20 - 50 - 100 - 500 ve 1 000) liradır. Şimdîye kadar çıkarılmış bonoların adedi 58 milyon yaklaşmaktadır. Bu madde ile bonoların kupürü 100 liraya çıkarılmıştır.

Gene bu maddeye, ölüm halinde mirasçılarının, iflâsta tasfiye halinde iflâs masası memurunun ve tasfiye memurunun Türkiye'deki iş ve işgilerin bitiminde yabancı uyruklu işçilerin talebi üzerine bonoların vâdesinden önce ödenmesi kabul edilmektedir.

Maddenin son fıkrası, 223 sayılı Kanunun 17 nci maddesinde - nama itibariyle - aynen mevcuttur.

Madde 18. — 223 sayılı Kanuna göre çıkarılmış bonoların mühim bir kısmı kıymetlerinin çok altında alınıp satılmaktadır. Bunu önlemek gayesi ile ücretli sınıfa bono verilmemesi düşünülmüş ve bu suretle de yapılan kesintileri şahısları adına açılacak hesaplarda tutmak için Maliye Bakanlığına yetki verilmesi için maddeye bir hüküm getirilmiştir. Yeni getirilen bu hükümle tasarruf bonolarının mübadele mevzuu olmaktan çıkarılmayı sağlayacaktır.

Madde 19. — 223 sayılı Kanununun 15 nci maddesine göre nama muharrer olarak ihracedilen bonolar 5 seneden sonra hâmiline muharrer hale gelmekte idi.

Bu maddede tasarruf bonolarının devir ve temlikini yasaklamak gayesi ile yeni bir hüküm getirilmesi uygun görülmüştür.

Bu kanunun cevaz verdiği haller müstesna tasarruf bonolarının devir ve temliki yasaklanmaktadır.

Madde 20. — Bu madde ile kimliğinin ispatı halinde; tasarruf bonolarının bono sahiplerinin muvafakati ile Devletin halka açık anonim ortaklığı olarak kuracağı müesseselerdeki Devlet hisseleriyle değiştirilmesi ve böylece Devlet eliyle bir sermaye piyasasının kurulmasına ve gelişmesine yardım edileceği düşünülmektedir. Artırma ve eksiltme ihalelerinde teminat mektubu olarak kullanılabilir.

Madde 21. — Bu madde ile 223 sayılı Kanunda bulunmayan bir boşluk doldurulmak istenmiştir. Bonoların istihkak sahiplerine verilmesinde uygulanacak esaslar Maliye Bakanlığınca tesbit edilecektir.

Maddenin son fıkrası ile tasarruf bonusu karşılığında kesinti yapanların bu kesintileri kayıtlarında ve hesaplarında göstermeleri ve istiyenlere de bir belge verilmesi mecburi hale getirilmektedir.

Madde 22. — Anavergi borcunu bir senede ve dört müsavi taksitle ödediği takdirde 19 ncu maddenin 3 ncu bendi gereğince kimliğin ispatı halinde vergi cezalarının karşılığında tasarruf bonusunun da ilgili daire, belediye ve idarelerce de kabul edilir.

Madde 23. — 223 sayılı Kanununun 14 ncu maddesinde zikredilen tüzüğün bu kanuna göre neleri düzenliyeceğini göstermektedir.

Madde 24. — Bu da yeni bir hüküm getirmektedir. Tasarruf bonolarının muhafaza, dağıtım ve istihkak sahiplerine tevdi işlemleri ile uğraşan Maliye memurlarına yılda iki maaşı geçmemek üzere bir tazminat ödenmesi, verilecek tazminatın hududu, bütçede tasarruf bonoları için yapılan tahminin binde biridir.

Madde 25. — Bu madde 223 sayılı ve 47 sayılı kanunlara göre yeniden tasarruf bonusu ihracedilemeyeceğini, tevdiat ve tevkifat yapılamıyacağını göstermektedir.

Ayrıca bu kanunun yürürlüğe girmesinden önceki devreye taallük eden tasarruf bonusu tevkifatta tevdiatı hakkında uygulanacak kanunlar belirtilmektedir.

Madde 26. — Yürürlük maddeleri.

Madde 27. — Bu madde ile kanunu Bakanlar Kurulunun yürütüleceği belirtilmiştir.

MADDELER

Madde 1. — Maliye Bakanlığı bu kanunun 2 ve 3 ncu maddelerinde yazılı ödeme ve kesintiler karşılığı olarak her malî yıl başında bir tertip halinde nama muharrer tasarruf bonoları çıkarır.

Her tertibin yıllık faiz nisbeti % 4 ten aşağı ve % 7 den yukarı olmamak üzere Maliye Bakanlığınca tâyin olunur. Bu kanuna göre çıkarılacak tasarruf bonoları 5 yıllık vâdeli olup, vâdeyi takibeden ilk 6 ay içinde ve Maliye Bakanlığınca tesbit edilecek esaslar dâhilinde ödenir.

Bir malî yılda yapılan tasarruf bonusu ödeme ve kesintisi karşılığında mütaakıp malî yıl için ihracedilen tasarruf bonoları verilir.

Tasarruf bonusuna tabi olanlar

Madde 2. — Gelir, Kurumlar, Veraset ve İntikal Vergisine tabi gerçek ve tüzel kişiler ile gayrimenkullerin ivaz mukabili intikalinde gayrimenkulleri satanlar tasarruf bonusu karşılığını ödemeye mecburdurlar.

Tasarruf bonusu kesintileri

Madde 3. — Aşağıda yazılı tediyeler ve istihkaklar tasarruf bonusu kesintisine tabidir.

- a) Gelir Vergisine tabi gerçek ücretler ve ücret sayılan ödemeler (istisnadan faydalananlar hariç)
- b) Gelir Vergisine tabi ve patent haklarının satış veya kiralanması dolayısıyla dar mükellefiyete tabi olanlara yapılan ödemeler.
- c) Dar mükellefiyete tabi Kurumlar Vergisi Kanununa göre Kurumlar Vergisi tevkifatına tabi kazanç ve üniteler :
- d) Bankaların nakit ikramiyeleri, Spor - Toto, Millî Piyango, at yarışları, müşterek bahis ikramiyeleri,

Tasarruf bonusu kesintisini yapmaya mecbur olanlar

Madde 4. — Kamu idare ve müesseseleri (köyler hariç) kamu iktisadi müesseseleri, ticaret şirketleri, dernekler, kulüpler, tesisler, vakıflar, dernek, tesis ve vakıfların iktisadi işletmeleri ve bunların dışında kalan diğer kurumlar, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan tüccar ve serbest meslek erbabı, zirai kazançların bilanço veya işletme hesabı esasına göre tesbit eden çiftçiler 3 ncü maddeye göre tasarruf bonusu kesintisi yapmakla mükelleftirler.

Muafıklar

Madde 5. — Vergiye tabi gelirleri sadece götürü usulde tesis olunan ücretten, götürü usulde tesbit olunan ticari veya meslekî mükellefleri tasarruf bonusu karşılığında ödemedede bulunamazlar.

Bir borç için icraen satılan gayrimenkul değerleri üzerinden tasarruf bonusu karşılığında ödeme yapılmaz.

Genel bütçeye dâhil daireler, katma bütçeli idareler, özel idare ve belediyeler tarafından yapılan gayrimenkul satışları tasarruf bonusuna tabi değildir.

İstisnalar

Madde 6. — 1 252 lirayı aşmayan tediyeler ve matrahlar : (Gerçek ücretleri üzerinden Gelir Vergisine tabi mükellefler için bu istisna günlük itibariyle 44,71 lira haftalık itibariyle 313 lira aylık olarak 1 252 lira ve yıllık olarak 15 024 lira olarak uygulanan tasarruf bonusu ödeme ve kesintisinden müstesnadır.

Bu istisnaların tatbikinde :

1. Bu maddede yazılı istisna miktarlarının aşılması hali de, matrah ve ödemelerin tamamına tasarruf bonusu ödeme ve kesintisine tabi tutulur.
2. Aynı işveren tarafından aynı veya ayrı ayrı hizmetler için yapılan muhtelif ücret tediyeleri ve ikramiyeler, birleştirilerek ayrı ayrı işverenler tarafından yapılan ücret tediyeleri müstakillen nazara alınır.
3. Ücretlerde vâkı artmalar dolayısıyla istisna haddinin aşılması halinde, tasarruf bonusu ödeme mecburiyeti artmasının husule geldiği ayı takibeden aydan itibaren başlar.
4. Ücretlerin indirim ve kesintilere tabi tutulmadan önceki gayrisâfi tutulan esas alınır.

Tasarruf bonusu ödenmesinde esas alınacak miktar

Madde 7. — Tasarruf bonusu ödenmesine esas alınacak miktarlar şunlardır :

- a) Gelir Vergisi Kanununa göre verilen yıllık ve münferit beyannamelerde gösterilen Gelir Vergisine tabi matrahlar;
- b) Kurumlar Vergisi Kanununa göre verilen beyannameler ve (tasfiye beyannameleri hariç) gösterilen Kurumlar Vergisine tabi matrahlar;
- c) Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 10 ncü maddesi gereğince verilen beyannamelerde Veraset ve İntikal Vergisine tabi matrahlar;
- d) Gayrimenkul intikallerinde Emlâk Alım Vergisine esas olan değerler;

e) Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ikmalen, re'sen veya sair suretlerle idarece tarh olunan Gelir ve Kurumlar ve Veraset ve İntikal vergileri tahriyatına mesnet alan matrahlardan kesinleşmiş bulunanlar (bu suretle tarholunan vergilerden malî ve idari kaza mercilerinin kesin kararlarına istinaden terkin ve reddolunan kısımlara isabet eden ödemeye ait tasarruf bonoları ve kesin makbuzları senesi içinde kendi tertibinden, senesi geçtiği takdirde geriverilecek paralar bölümünden ret ve iade olunur, ve bonolar geri alınır.)

Madde 8. — Tasarruf bonusu kesintisine esas alınacak miktar:

a) 3 ncü maddenin (a) bendine göre yapılacak tasarruf bonusu kesintisinde bahis konusu ödemelerin indirim ve kesintilere tabi tutulmadan önceki gayrisâfi tutarıdır.

b) 3 ncü maddenin (b) bendine göre yapılacak tasarruf bonusu kesintisinde bu tediyelerin Gelir Vergisi tarhiyatına matrah olan miktardır.

c) 3 ncü maddenin (c) bendine göre yapılacak tasarruf bonusu kesintisinde bu kazanç ve ücretlerden Kurumlar Vergisi Kanununa göre yapılacak Kurumlar Vergisi tevkifatına matrah olan miktardır.

d) 3 ncü maddenin (d) bendine göre yapılacak tasarruf bonusu kesintisinde ikramiyelerin kesintilere tabi olmadan önceki gayrisâfi tutarıdır.

Bu maddenin (A) bendine göre yapılacak kesintide aynı işveren tarafından aynı veya ayrı ayrı hizmetler için yapılacak muhtelif ücret tediyeleri birleştirilir. Ayrı ayrı işverenler tarafından yapılan ücret tediyeleri müstakillen nazara alınır.

Mahsup

Madde 9. — Tasarruf bonusu kesintisine tabi tutulan kazanç ve iratlar üzerinden yapılmış olan kesinti miktarı bu kazanç ve iratların beyannameye ithal edilmiş bulunmaları şartıyla Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerinin 7 nci maddeye göre yapacakları ödeme miktarlarından indirilir.

Nisbet

Madde 10. — Tasarruf bonusu ödeme ve kesinti nisbeti % 3 tür.

Madde 11. — a) Tasarruf bonusu ödemesi Gelir, Kurumlar ve Veraset ve İntikal vergilerinin ilk taksitinin tediyesi gereken süre içinde gayrimenkul intikallerinde Emlâk alım Vergisinin tediyesi sırasında defaten ilgili vergi dairesine yapılır.

b) 3 ncü maddenin (a), (b), (c) bendlerine göre yapılacak tasarruf bonusu kesintisi ilgili Gelir ve Kurumlar vergilerinin tevkifi gereken süre içinde yapılır ve bahis konusu vergilerin ödenmesi gereken süre içinde ilgili vergi dairesine yatırılır.

c) 3 ncü maddenin (d) bendine göre yapılacak tasarruf bonusu kesintisi bahis konusu ikramiyelerin tediyesi sırasında iera olunur. Ve kesintinin yapıldığı ayı takibeden ayın 20 nei günü akşamına kadar ilgili vergi dairesine yatırılır.

Ödeme ve kesinti mecburiyetinin ortadan kalkması

Madde 12. — 2 nci madde ile 3 ncü maddenin (a), (b) ve (c) bentlerindeki ödeme ve kesinti mecburiyeti ilgili vergi alacağının tahakkuk zamanlaşımına uğraması ile 3 ncü maddenin (d) bendindeki kesinti mecburiyeti kesintinin yapılması gereken tarihi takibeden yılın başından itibaren 5 yıl geçtikten sonra ortadan kalkar.

Tasarruf bonusu kesintisine mecbur olanların sorumluluğu

Madde 13. — Tasarruf bonusu kesintisi yapmaya mecbur olanlar bu mecburiyetini yerine getirmedikleri takdirde, tasarruf bonusu kesinti mecburiyeti tasarruf bonusu ödeme mecburiyeti haline inkilâbeder ve bonolar kesinti yapmaya mecbur olan gerçek ve tüzel kişiler adına tanzim olunur. Bu suretle ziyana uğratılan tasarruf bonusu bedellerinin % 20 si nisbetinde ceza uygulanır.

Tasarruf bonusu ödeme mecburiyetinin yerine getirilmemesi

Madde 14. — 7 nci maddeye göre tesbit olunan matrahlar üzerinden yapılacak tasarruf bonusu ödemesinde ziyana uğratılan tasarruf bonusu bedellerinin % 20 si nisbetinde ceza alınır.

Madde 15. — Bu kanun hükümleri mahfuz olmak üzere Vergi Usul Kanunu ile Âmme Alacaklarının Tahsili Usulü hakkındaki Kanun hükümleri tasarruf bonusu ödeme ve kesintileri hakkında tatbik olunur.

Ödeme ve kesinti bedellerinin hesaplanması

Madde 16. — Tasarruf bonusu ödeme ve kesintilerinde 5 lira ve daha az kesirler atılır. 5 liradan yukarı olanlar 10 liraya çıkarılır.

Madde 17. — Bu kanuna göre yapılacak ödeme ve kesinti karşılığında verilmesi gerekli tasarruf bonoları asgari 100 liralık küpürler halinde ihraç edilir ve hâsılları bütçeye gelir kaydedilir.

Tasarruf bonolarının kaybedilmesi veya ziyaa uğraması halinde bunların yerine hiçbir suretle yenileri verilmez.

Bonoların bu kanunda yazılı olanlarından başka şart ve özelliklerini tesbit etmeye ve bono tutarı 100 lirayı karşılamayan meblâğlar için faizsiz ve tutarı 10 liradan aşağı olmıyan kesir makbuzları vermeye ve bunlardan tasarruf bonusu küpürlerine muadil olanlarının ibrazında tasarruf bonolarıyla değiştirmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir. Kesir makbuzları bono hükmünde olup tasarruf bonolarıyla ilgili hükümle bilecümle hükümler, bunlar hakkında da uygulanır.

Tasarruf bonoları ile değiştirilmek üzere ibraz edilen kesir makbuzlarının tutarı 100 liradan az olduğu takdirde aradaki fark ilgili tarafından nakden ödenebilir.

Ölüm halinde mirasçılar, iflâs halinde iflâs masası memurunun tasfiye halinde tasfiye memuru veya Türkiye'deki iş ve işlerinin bitiminde yabancı uyruklu kişiler bonolarının vâdeden önce ödenmesini isteyebilirler. Müsbit evraka dayanarak yapılması gereken bu müracaatlar Maliye Bakanlığına incelenerek sonuçlandırılır.

Tasarruf bonoları ve faizleri ve bu bonolarla ilgili malî servis işlemleri bütün vergi ve resim harçlarından müstesnadır.

Bu kanun gereğince çıkarılacak bonoların faiz ve bedelleri ile diğer giderlerini karşılayacak ödenek her yıl Maliye Bakanlığının bütçesinin Devlet borçları bölümüne konur.

Bonoların ihracı işlemleri 2490 sayılı Kanun hükümlerine tabi değildir.

Tasarruf bonusu faizleri tediyesi iktiza ettiği tarihten, itibaren 5 yıl bono bedelleri ve kesir makbuzların ödenmeleri gerektiği tarihten itibaren 10 yıl sonunda zaman aşımına uğrar ve ilgililerin bunlar üzerindeki hakları Hazine lehine sâkıt olur.

Madde 18. — 3 neü maddenin a) Fıkrasına istinaden yapılan kesintiler karşılığında istihkak sahiplerine bono verilmesi yerine yapılan kesintileri şahıslar adına açılacak hesaplarda göstermeye ve bunun esaslarını tesbit etmeye ve bu işlemlerle ilgili masrafları yapmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Tasarruf bonoları ile ilgili yasaklar, mecburiyetler ve cezaları

Madde 19. — Tasarruf bonoları bu kanunda ve ilgili tüzükte yazılı haller dışında devir ve temlik edilemez. Tasarruf bonolarının haczi kabil değildir.

Tasarruf bonolarının bedelleri ve faizleri istihkak sahibine ödenir.

Gerçek kişiler adına yazılı tasarruf bonolarının vâdesinde veya erken ödenmesinde kimliğin ispatı mecburidir. Bu madde hükümlerine muhalif olarak devredilen tasarruf bonoları müsadere olunur.

Tasarruf bonolarına müstehak olan gerçek kişilerin adına veya tüzel kişilerin unvanını yazmadan bonolarını verenler hakkında bu durumda olan tasarruf bonusu bedellerinin % 10 nu nisbetinde ceza alınır. Muhtasar beyanname verilmesi halinde aynı hüküm vergi sorumlusu hakkında da uygulanır. Kesir makbuzları içinde aynı hükümler tatbik olunur.

Tasarruf bonolarının değiştirilmesi

Madde 20. — Bu kanuna göre ihraç edilen tasarruf bonolarını bono sahiplerinin muvaffakati ile Devletin kurduğu ve yeniden kuracağı halka açık anonim şirketlerinin hisse senetleriyle değiştirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Artırma ve eksiltme ihalelerinde teminat mektubu olarak kullanılır.

Şu kadar ki bu şekilde sahip olunacak hisse senetlerinin miktarı her ortak için ve ihalelerde 10 000 lirayı geçmez.

Tasarruf bonusu bildirim ve kayıtlar

Madde 21. — Tasarruf bonusu ödenmesinde bulunmaya ve kesinti yapmaya mecbur olanların yapacakları bildirimlerin şekil ve muhtevası ile bonoların istihkak sahiplerine tevdiinde uygulanacak esaslar Maliye Bakanlığınca tesbit olunur.

Tasarruf bonusu karşılığında kesinti yapanlar bu kesintileri kayıt ve hesaplarında gösterirler

Madde 22. — Anavergi borcu; bir senede ve dört müsavi taksitle ödendiği takdirde 19 ncü maddenin 3 ncü bendi gereğince kimliğin ispatı halinde vergi cezalarının karşılığında tasarruf bonusuda ilgili daireler, belediye ve idarelerce kabul edilir.

Madde 23. — Aşağıda sayılan hususlar hakkında olunacak muamele Maliye Bakanlığınca hazırlanacak tüzükte tesbit olunur.

a) 17 nci maddeye göre Hazine veya görevlendireceği müessese tarafından yapılacak erken ödemenin usul ve esasları.

b) İstihkak sahipleri tarafından alınmayan veya kesinti yapanlarca istihkak sahiplerine verilemeyen tasarruf bonolarının muhaafza şekli ve saklanacağı süreler,

c) Tasarruf bonolarının vâdesinden önce ödenmesi şekli ödemeyi yapacak merci ve tavassut halinde mutavassıt bankalara verilecek masraf ve komüsyonlar,

d) Tasarruf bonolarına ait tahakkuk, takip, düzeltme ve bilcümle kayıt muameleleri,

e) 21 nci madde hükümlerine göre bonoların Devlet hisseleriyle değiştirilme, müracaat usulleri taleplerin değiştirmeye tabi hisse senetlerinin miktarını aşması halinde uygulanacak muamele değiştirme anında bonoların üzerinde bulunan faiz kuponlarının iskonto suretiyle ödeme ve bu hususların ilgililere duyurulması ve sair hususlar.

Tazminat

Madde 24. — Tasarruf bonolarının muhafaza, dağıtım ve istihkak sahiplerine tevdi işlemleriyle uğraşan maliye memurlarına senede iki maaşı geçmemek üzere Maliye Bakanlığınca tesbit edilecek nisbet ve esaslar dâhilinde tazminat ödenir. Ancak verilecek tazminat tutarı bütçede tasarruf bonoları için yapılan tahminin binde 5 ni geçemez.

Kaldırılan hükümler

Madde 25. — 12 . 1 . 1961 tarihli ve 223 sayılı ve 27 . 4 . 1962 tarih ve 47 sayılı kanunlar hükümlerine göre yeniden tasarruf bonusu ihraçedilemez. Tevdiat ve tevkifat yapılamaz.

Bu kanun yürürlüğe girmesinden önceki devreye taallük eden tasarruf bonusu tevkifat ve tevdiatı hakkında, tevdiat ve tevkifatın yapılması gerektiği tarihte yürürlükte bulunan hükümler uygulanır, ve karşılığında tevkifat ve tevdiatın yapıldığı devreye ait bonolar verilir.

Geçici madde 1. — Bu kanunun 1 nci maddesindeki vâdeye ve ödemeye taallük eden hükümler 12 . 1 . 1961 tarih ve 223 sayılı Kanuna müsteniden ihraçedilen tasarruf bonolarından hâmilleri tarafından mezkûr kanun hükümlerinden doğan mükellefiyet dolayısıyla sahiboldukları tevsik edilenler hakkında uygulanır.

İşbu tevsik keyfiyetinin şekil ve şartları Maliye Bakanlığınca tâyin olunur.

Madde 26. — Bu kanun yayımı tarihini takibeden malî yılbaşından yürürlüğe girer.

Madde 27. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, 223 sayılı Yatırımlar Finansman Fonu Teşkil ve Tasarruf Bonoları İhracı hakkındaki Kanununun 15 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi.
(2/222)

19 . 1 . 1966

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

223 sayılı Yatırımlar Finansman Fonu Teşkil ve Tasarruf Bonoları İhracı hakkındaki Kanununun 15 nci maddesinin değiştirilmesine dair hazırlanmış olduğum kanun teklifi ile esbabı mucibe lâyihası ekli olarak sunulmuştur.

Konunun taşıdığı öneme binaen aidolduğu komisyonlarda görüşülerek Millet Meclisine öncelik ve ivedilik kararı ile sevkine delâlet buyurulmasını arz ve teklif ederim.

19 . 1 . 1966

Aydın Milletvekili
Reşat Özarda

GEREKÇE

Bilindiği gibi 5 . 1 . 1961 tarihli ve 223 sayılı Kanununun 9 ncu maddesiyle 500 lirayı aşmayan ödemeler (Hizmet erbabı için yıllık 3 600 lira) tasarruf bonusu tevdiat ve tevkifatından istisna edilmişti.

İstisna haddinin çok dar tutulması sebebiyle, gelirleriyle zaruri ihtiyaçlarını dahi karşılamıyacak durumda olan bono sahiplerinin bunları gayet düşük fiyatlarla ellerinden çıkarmakta olduklarının, bazı şahısların da düşük bedellerle tasarruf bonusu tophiyarak bu işin ticaretini yaptıklarının görülmesi üzerine 27 . 4 . 1962 tarih ve 47 sayılı Kanunla hizmet erbabı için yıllık istisna haddi 5 500 liraya çıkarılmış, aynı istisna götürü usulde Gelir Vergisine tabi olan mükelleflere de tanınmıştır.

47 sayılı Kanununun meriyetinden itibaren geçmiş bulunan 3 yıldan fazla bir zaman içinde, bono ticareti durmamış; birçok sermaye sahipleri çok kârlı gördükleri bu işe paralarını yatırmaya devam etmişlerdir.

5 500 liralık istisnanın kifayetsizliği dolayısıyla bir taraftan en basit ihtiyaçlarını dahi temin edemeyecek durumda olan hizmetlilerden ve işçilerden Devlet cebri istikrazda bulunurken, diğer taraftan bu işin ticaretini yapanların bu zümreleri istismar etmeleri haksız ve spekülâtif kazançlar sağlamaları bir türlü önlenememiştir.

Teklif, Meclis ve Senato tarafından kabul edilerek kanunlaşma şansına mazhar olduğu takdirde; bundan böyle tasarruf bonolarının spekülâtif maksatlarla satın alınmaları önlenmiş olacak, daha evvel alınıp satılmış olan bonoların bedelleri ödenemeyeceği için bazı şahısların elde etmeyi düşündükleri haksız kazançlara mâni olunacak, bu suretle Devletin spekülâsyona prim vermemesi sağlanacak, tediye külfeti hafifletilmiş olacaktır.

Bonoların kupan bedellerinin tediyesine eskisi gibi devam edileceğinden bu işe para yatırmış olanların da zara uğramamaları temin edilmiş olacaktır.

AYDIN MİLLETVEKİLİ REŞAT ÖZARDA'NIN TEKLİFİ

223 sayılı Yatırımlar Finansman Fonu Teşkil ve Tasarruf Bonoları İhracı hakkındaki Kanunun 15 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 5 . 1 . 1961 tarih ve 223 sayılı Yatırımlar Finansman Fonu Teşkil ve Tasarruf Bonoları İhracı hakkındaki Kanunun 15 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 15. — Tasarruf bonoları devir ve temlik edilemez. Kuponları, hâmiline yazılı tahvil kuponları gibi muameleye tabi tutulur.

Bono bedelleri, 4 ncü maddeye göre istihkaklarından tevkifat yapılanlarla, 5 ve 6 ncı maddelere göre tevdiatta bulunmuş olanlara ödenir.

Bu suretle hak sahibi olduklarını tevsik ve ispat edemiyenlerin ibraz ettikleri bonoların bedelleri ödenmez. Bu nevi bonolar geri alınarak iptal edilir.

Evvelece ihracolonarak sahiplerine verilmiş olan bonolar hakkında da aynı muamele uygulanır.

Tasarruf bonolarına hak sahiplerinin isim ve unvanlarını yazmadan verenlerden, bono bedellerinin % 10 nu nisbetinde ceza alınır. Muhtasar beyanname verilmesi halinde ceza, vergi sorumlusuna uygulanır.

Bu maddenin tatbikiyle ilgili usul ve esaslar bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içinde Maliye Bakanlığınca belli edilir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Maliye Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Maliye Komisyonu
Esas No. : 1/224,
2/102 - 2/222, 2/30
Karar No. : 105

3 . 8 . 1966

Yüksek Başkanlığa

Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, tasarruf bonoları hakkındaki Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bazı maddelerin ilâvesi hakkında kanun teklifi, Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın 223 sayılı Yatırımlar Finansman Fonu teşkil ve Tasarruf bonoları İhracı hakkındaki Kanunun 15 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi, Kayseri Milletvekili Turhan Fevzioğlu ve 5 arkadaşının, yatırımlar finansman fonu teşkili ve Tasarruf bonoları İhracı hakkındaki 5 . 1 . 1961 tarihli ve 223 sayılı Kanunun 9 ncü maddesinin değiştirilmesine dair 27 . 4 . 1962 tarih ve 47 sayılı Kanunun değiştirilmesine dair kanun teklifi, Tasarruf Bonolarının ihracı hakkındaki kanun tasarısı ile birleştirilerek, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi.

Kanun tasarısının gerekçesinde izah edilen hususlar Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilmiş ve tasarı, maddelerde yapılan değişikliklerle kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Maliye Komisyonu Başkanı	Bu rapor sözcüsü	Kâtip	
Çankırı	Balıkesir	B'ngöl	Tekirdağ
T. Akman	A. Akın	M. E. Gündoğdu	H. Başol
		İmzada bulunamadı	
Ankara	Burdur	Bolu	Çorum
A. Dallı	F. Kırbaşı	H. Özcan	N. Yücer
İmzada bulunamadı	İmzada bulunamadı		İmzada bulunamadı
Erzurum	Gaziantep	Giresun	Maraş
Söz hakkım mahfuzdur	N. Sarıca	A. Köymen	V. Pirinçcioğlu
G. Karaca			İmzada bulunamadı
Sivas	Urfa	Zonguldak	
M. K. Palaoglu	B. Boran	E. Çetiner	
İmzada bulunamadı	İmzada bulunamadı	İmzada bulunamadı	

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Bütçe Plân Komisyonu

Esas No: 1/224, 2/102, 2/222, 2/30

Karar No: 80

18.5.1967

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Tetkiki hususu Komisyonumuza havale buyurulan, (Tasarruf bonoları ihracı hakkında kanun tasarısı) ile Yatırımlar Finansman Fonu Teşkil ve Tasarruf bonoları ihracı hakkındaki 223 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasını öngören, Aydın Milletvekili Reşat Özarda ile Kayseri Milletvekili Turhan Feyzioğlu ve 5 arkadaşı, Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin aynı mahiyetteki kanun teklifleri ve önceden havale edildikleri Maliye Komisyonunca düzenlenen rapor, Maliye Bakanı ve Bakanlık temsilcilerinin de iştirakiyle görüşüldü;

Görüşmelere esas olarak Hükümet tasarısı dikkate alındı,

1.3.1961 tarihinde yürürlüğe giren 5.1.1961 tarihli ve 223 sayılı Kanununun tatbikat devresi zarfında karşılaşılan güçlükleri gidermek, mevcut hükümleri günün ihtiyaçlarına cevap verecek tarzda sistemli bir hale sokmak zarureti sonucu hazırlanan tasarıda 500 liralık matrah ve tediye istisnası 1 000 liraya çıkarılmış ve ücretlilere tanınan istisna-hadleri 458 liradan 800 liraya yükseltilmiş ve ayrıca aylık 1 200 liraya kadar olan ücretlerin de bu istisnadan faydalanması öngörülmüştür. Böylece iktisaden zayıf durumda olan ve genellikle düşük değerle bonolarını elden çıkarılan geniş bir vandaş topluluğu tasarruf bonusu kesintisinin dışında bırakılmak istenmiştir. Ayrıca kazançları götürü usulde tesbit olunan küçük sanat, ticaret ve meslek erbabının gelirleri tasarruf bonusu kesintisinden tamamen muaf tutulmuş ve ayrıca birborç için icraen satılan gayrimenkullerin değerleri tasarruf bonusu mükellefiyeti dışında bırakılmıştır.

Tasarruf bonusu mükellefiyetine tabi olmayan telif ve patent haklarının satış ve kiralanması dolayısıyla dar mükellefiyete tabi olanlara yapılan ödemeler bu kere bono kesintisine dâhil edilmiştir.

Genel bütçeye dâhil daireler, katma bütçeli idareler ve kendi masraflarını karşılamakta güçlük çeken özel idare ve belediyeler tarafından yapılan gayrimenkul satışları tasarruf bonusu ödemekten muaf tutulmuştur.

Bono mükellefiyetine tabi olanların, bono bedellerini vergi dairelerine yatırma müddetleri kesin olarak belirtilmiş ve Vergi Usul Kanunu ile Âmmeye Alacaklarının Tahsili Usulü hakkındaki Kanuna ait hükümlerin tasarruf bonoları işlemlerinde de uygulanacağı hükmü tasarıda öngörülmüştür.

Bonoların tedavül etmesini önlemek, hakiki tasarruf sahibinin menfaatini korumak ve nihayet vatandaşları tasarrufa alıştırmak için bonoların haczini ve tedavülünü önleyici hükümlere bu tasarıda yer verilmiş, en çok ücretli sınıfın tasarruf bonolarını satışa arz ettiği düşünülerek bunlara bono verilmiyerek, bono karşılıklarının ücretliler adına hesaben tutulmasını sağlayacak yeni bir sistemin kurulması hususunda Maliye Bakanlığına yetki verecek hükümler tasarıda yer almıştır.

Tatbikatta büyük şikâyetlere yol açan ufak kupürler kaldırılmış bonoların saklanması ve muhafazasında kolaylıklar sağlanmış ve bedellerinin, ancak kimliğini ispat eden istihkak sahibine ödenmesi kabul edilmiştir.

Tasarıya konan yeni bir hükümle lüzumu halinde, ihraçedilecek nama muharrer tasarruf bonolarının, bono sahiplerinin muvafakati ile Kamu İktisadi Teşekküllerindeki Devlet hisseleri ile değiştirilebilmesi mümkün kılınmıştır.

Sonuç olarak, Tasarruf Bonoları İhracı hakkındaki Kanunu sistemli ve iyi işler bir hale koymayı öngören tasarruf bonolarının tümü görüşülmüş uygun mütalâa edilerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 nci maddesi, bono karşılıklarının saha ayırımı yapmadan tüm olarak Türk ekonomisinin kalkınmasında kullanılacağı anlamını kapsıyacak şekilde ve (tarım, sanayi ve ulaştırma) ibareleri çıkarılarak, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 23, 24 ve 26 ncı maddeler tasarıdaki şekli ile,

Maliye Komisyonunun 5 nci maddesi 5 nci madde olarak aynen, yine Maliye Komisyonunun 20 nci maddesi 21 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

17 nci maddenin, vâdeden önce yapılacak ödemelerle ilgili 4 ncü paragrafı, vâdeden önce yapılacak ödemelerin her hal ve kârda birtakım yolsuzluklara yol açacağı gerekçesiyle maddeden çıkarılmış ve madde bu şekli ile kabul edilmiştir.

Tasarruf bonoları ile ilgili yasaklar, mecburiyetler ve cezaları hükme bağlayan 19 ncü madde; vâdeden erken ödeme hükmünü de ihtiva ettiğiinden 17 nci maddede zikredilen mülâhazalarla metinden çıkarılmış yerine bu hükmü kapsıyan ve fakat diğer cezai müeyyideleri kapsıyan Maliye Komisyonunun değiştirilmesi olan 18 nci madde bazı değişikliklerle ve madde nihayetine tasarruf bonolarının son paragrafındaki (kesir makbuzları için de aynı hükümler tatbik olunur) ibaresi ilâve edilmek suretiyle kabul edilmiştir.

22 nci madde; vâdeden erken ödeme ile ilgili (A) bendi çıkarılarak ve bazı kelime değişiklikleri yapılarak kabul edilmiştir.

Tasarıdaki geçici 1 nci madde yerine; 223 sayılı Kanunun geçmişteki uygulaması ile ilgili olarak, nominal değerinin çok altında düşük bedelle satılan bonoları bu düşük değerle mübayaâ ederek fiilen kazanmadıkları gelire sahibolanların, vergi literatüründeki «kazanılmamış gelirlerin fevkalâde hükümlerle vergilendirilmesi» prensibinden hareketle, vergilendirmelerini öngören geçici 1 nci madde konmuş, 223 sayılı Kanuna göre ihraç edilmiş olan bonoların faizlerinin ödenme şeklini hükme bağlayan 2 nci geçici madde kabul edilmiştir. 25 nci maddede sehven 1966 olarak yazılan yürütme tarihi 1967 olarak düzeltilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan
Aydın
İ. Sezgin

Başkanvekili
Rize
E. Y. Akçal

Sözcü
Sakarya
N. Bayar

Kâtip
Bolu
H. İ. Cop
İmzada bulunamadı

Adıyaman
M. A. Atalay

Ankara
M. K. Yılmaz
İmzada bulunamadı

Balıkesir
E. Güreli
İmzada bulunamadı

Balıkesir
Söz hakkım saklıdır
F. İslimyeli

Çanakkale
Ş. Inan
İmzada bulunamadı

Eskişehir
M. İ. Anı

Giresun
İ. E. Kılıçoğlu
İmzada bulunamadı

Gümüşane
Söz hakkım mahfuz
Muhalifim
S. Savacı

İstanbul
Muhalifim
S. Aren

İstanbul
N. Eroğan

İstanbul
M. Güven
İmzada bulunamadı

İzmir
İ. Gürsan
İmzada bulunamadı

Konya
M. N. Kalaycıoğlu

Sakarya
Söz hakkım mahfuzdur
E. Alican

Trabzon
A. İ. Birincioğlu

Trabzon
Söz hakkım mahfuzdur
A. R. Uzun

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Tasarruf Bonoları ihracı hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Maliye Bakanlığı, bu kanunun 2 ve 3 ncü maddelerinde yazılı ödeme ve kesintiler karşılığı olarak her malî yıl başında bir tertip halinde nama muharrer tasarruf bonoları çıkarır.

Tasarruf bonusu karşılıkları, Türk ekonomisinin istikrar içinde gelişmesini teminen tarım, sanayi ve ulaştırma sahalarına yapılacak yatırımların finansmanında kullanılır.

Her tertibin yıllık faiz nisbeti % 4 ten aşağı ve % 7 den yukarı olmamak üzere Maliye Bakanlığınca tâyin olunur. Bu kanuna göre çıkarılacak tasarruf bonoları 10 yıllık vadeli olup, vadeyi takibeden ilk 6 ay içinde ve Maliye Bakanlığınca tesbit edilecek esaslar dâhilinde ödenir.

Bir malî yılda yapılan tasarruf bonusu ödeme ve kesintisi karşılığında mütaakip malî yıl için ihraç edilen tasarruf bonoları verilir.

Tasarruf bonosuna tabi olanlar

MADDE 2. — Gelir, Kurumlar, Veraset ve İntikal Vergisine tabi gerçek ve tüzel kişiler ile gayrimenkullerin ivaz mukabili intikâlinde ba gayrimenkulleri satanlar, tasarruf bonusu karşılığını «ödemeye» mecburdurlar.

Tasarruf bonusu kesintisi

MADDE 3. — Aşağıda yazılı tediyeler ve istihkaklar tasarruf bonusu kesintisine tabidir.

A) Gelir Vergisine tabi gerçek ücretler ve ücret sayılan ödemeler.

(İstisnadan faydalananlar hariç);

B) Gelir Vergisine tabi telif ve patent haklarının satışı veya kiralanması dolayısıyla dar mükellefiyete tabi olanlara yapılan ödemeler;

C) Dar mükellefiyete tabi kurumların Kurumlar Vergisi Kanununa göre Kurumlar Vergisi tevkifatına tabi kazanç ve iratları;

D) Bankaların nakit ikramiyeleri ile spor toto ve millî piyango ikramiyeleri.

Tasarruf bonusu kesintisi yapmaya mecbur olanlar

MADDE 4. — Kamu idare ve müesseseleri (köyler hariç), kamu iktisadi müesseseleri, ticar-

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Tasarruf bonoları ihracı hakkında Kanun

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarruf bonosuna tabi olanlar

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarruf bonusu kesintisi

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarruf bonusu kesintisi yapmaya mecbur olanlar

MADDE 4. — Tasarının 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE PLÂN KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Tasarruf Bonoları ihracı hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Maliye Bakanlığı, bu kanunun 2 ve 3 ncü maddelerinde yazılı ödeme ve kesintiler karşılığı olarak her malî yıl başında bir tertip halinde nâma muharrer tasarruf bonoları çıkarır.

Tasarruf bonusu karşılıkları, Türk ekonomisinin istikrar içinde gelişmesini teminen kullanılır.

Her tertibin yıllık faiz nisbeti % 4 ten aşağı ve % 7 den yukarı olmamak üzere Maliye Bakanlığınca tâyin olunur. Bu kanuna göre çıkarılacak tasarruf bonoları 10 yıllık vâdeli olup, vâdeyi ta-kibeden ilk 6 ay içinde ve Maliye Bakanlığınca tesbit edilecek esaslar dâhilinde ödenir.

Bir malî yılda yapılan tasarruf bonusu ödeme ve kesintisi karşılığında müteakıp malî yıl için ih-racedilen tasarruf bonoları verilir.

Tasarruf bonosuna tabi olanlar

MADDE 2. — Tasarının 2 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarruf bonusu kesintisi

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarruf bonusu kesintisi yapmaya mecbur olanlar

MADDE 4. — Tasarının 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin Teklifi

ret şirketleri, dernekler, tesisler, vakıflar, dernek, tesis ve vakıfların iktisadi işletmeleri ve bunların dışında kalan diğer kurumlar, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan tüccar ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilânço veya işletme hesabına göre tesbit eden çiftçiler 3 ncü maddeye göre tasarruf bonusu kesintisi yapmakla mükelleftirler.

Muafıklar

MADDE 5. — Vergiye tabi gelirleri sadece, götürü usulde tesbit olunan ücretten, götürü usulde tesbit olunan ticari veya meslekî kazançlardan veya bunların hepsinden ibaret olan Gelir Vergisi mükellefleri tasarruf bonusu karşılığında ödemedede bulunmazlar.

Bir borç için icraen satılan gayrimenkul değerleri üzerinden tasarruf bonusu karşılığında ödeme yapılmaz.

Genel bütçeye dâhil daireler, katma bütçeli idareler, özel idare ve belediyeler tarafından yapılan gayrimenkul satışları tasarruf bonusuna tabi değildir.

Istisnalar

MADDE 6. — 1 000 lirayı aşmayan tediye ve matrahlar;

(Gerçek ücretleri üzerinden Gelir Vergisine tabi mükellefler için bu istisna günlük itibariyle, 26,65 lira, haftalık itibariyle 186,60 lira aylık olarak 800 lira ve yıllık olarak 9 600 lira olarak uygulanır.)

Tasarruf bonusu ödeme ve kesintisinden müstesnadır.

Bu istisnaların tatbikinde :

1. Bu maddede yazılı istisna miktarlarının aşılması halinde, matrah ve ödemelerin tamamı tasarruf bonusu ödeme ve kesintisine tabi tutulur. (Ancak, gerçek ücretleri üzerinden Gelir Vergisine tabi mükelleflerin ücretleri, günlük olarak 40 lirayı, haftalık olarak 280 lirayı, aylık olarak 1 200 lirayı ve yıllık olarak 14 400 lirayı aşmadığı takdirde, bu ücretlerden yukarıda yazılı istisna miktarları tenzil olunduktan sonra bakiyesi tasarruf bonusu kesintisine tabi tutulur.)

Maliye Komisyonunun Değiştirisi

Muafıklar

MADDE 5. — Vergiye tabi gelirleri sadece, götürü usulde tesbit olunan ücretten, götürü usulde tesbit olunan ticari veya meslekî kazançlardan veya bunların hepsinden ibaret olan Gelir Vergisi mükellefleri tasarruf bonusu karşılığında ödemedede bulunmazlar.

Bir borç için icraen satılan gayrimenkul değerleri üzerinden tasarruf bonusu karşılığında ödeme yapılmaz.

Genel bütçeye dâhil daireler, katma bütçeli idareler, özel idare ve belediyeler ve köy hükmi şahsiyeti tarafından yapılan gayrimenkul satışları tasarruf bonusuna tabi değildir.

Istisnalar

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bütçe Plân Komisyonunun Değistiriği

Muafıklar

MADDE 5. — Maliye Komisyonunun 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Istisnalar

MADDE 6. — Tasarının 6 nci maddesi aynen Kabul edilmiştir.

Hükümetin Teklifi

2. Aynı işveren tarafından aynı veya ayrı ayrı hizmetler için yapılan muhtelif ücret tediyeleri ve ikramiyeler birleştirilir; ayrı ayrı işverenler tarafından yapılan ücret tediyeleri müstakillen nazara alınır.

3. Ücretlerde vâkı ârizi mahiyetteki artmalar dolayısıyla istisna haddinin aşılması halinde, tasarruf bonusu ödeme mecburiyeti artmanın husule geldiği aya inhisar eder.

4. Ücretlerin indirim ve kesintilere tabi tutulmadan önceki gayrisâfi tutarları esas alınır.

Tasarruf bonusu ödenmesinde esas alınacak miktar

MADDE 7. — Tasarruf bonusu ödenmesine esas alınacak miktarlar şunlardır :

A) Gelir Vergisi Kanununa göre verilen yıllık ve münferit beyannamelerde gösterilen Gelir Vergisine tabi matrahlar;

B) Kurumlar Vergisi Kanununa göre verilen beyannamelerde (tasfiye beyannameleri hariç) gösterilen Kurumlar Vergisine tabi matrahlar;

C) Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 10 ncu maddesi gereğince verilen beyannamelerde Veraset ve İntikal Vergisine tabi matrahlar;

D) Gayrimenkul intikallerinde Emlâk Alım Vergisine esas olan değerler;

E) Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ikmalen re'sen veya sair suretlerle idarece tarh olunan gelir, Kurumlar, Emlâk Alım ve Veraset ve İntikal vergilerinden tahsili kabil hale gelmiş bulunanlara ait matrahlar, (Bu suretle tarh olunan vergilerden malî ve idari kaza mercilerinin kesin kararlarına istinaden terkin ve reddolunan kısımlara isabet eden ödemeye ait tasarruf bonoları ve kesir makbuzları senesi içinde, kendi tertibinden, senesi geçtiği takdirde geri verilecek paralar bölümünden ret ve iade olunur ve bonolar geri alınır.)

Tasarruf bonusu kesintisine esas alınacak miktar

MADDE 8. — Tasarruf bonusu kesintisine esas alınacak miktar :

A) 3 ncü maddenin (A) bendine göre yapılacak tasarruf bonusu kesintisinde bahis konusu ödemelerin indirim ve kesintilere tabi tutulmadan önceki gayrisâfi tutarıdır.

Maliye Komisyonunun Değiştirisi

Tasarruf bonusu ödenmesinde esas alınacak miktar

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi aynen kabul edilmigtir.

Tasarruf bonusu kesintisine esas alınacak miktar

MADDE 8. — Tasarının 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bütçe Plân Komisyonunun Değiştirişi

Tasarruf bonosu ödenmesinde esas alınacak miktar

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarruf bonosu kesintisine esas alınacak miktar

MADDE 8. — Tasarının 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

B) 3 ncü maddenin (B) bendine göre yapılacak tasarruf bonusu kesintisinde, bu tediyelerin Gelir Vergisi tevkifatına matrah olan miktarıdır.

C) 3 ncü maddenin (C) bendine göre yapılacak tasarruf bonusu kesintisinde, bu kazanç ve iratlardan Kurumlar Vergisi Kanununa göre yapılacak Kurumlar Vergisi tevkifatına matrah olan miktardır.

D) 3 ncü maddenin (D) bendine göre yapılacak tasarruf bonusu kesintisinde, ikramiyelerin kesintilere tabi olmadan önceki gayrisafi tutarıdır.

Bu maddenin (A) bendine göre yapılacak kesintide, aynı işveren tarafından aynı veya ayrı ayrı hizmetler için yapılan muhtelif ücret tediyeleri birleştirilir; ayrı ayrı işverenler tarafından yapılan ücret tediyeleri müstakillen nazara alınır.

Mahsup

MADDE 9. — Tasarruf bonusu kesintisine tabi tutulan kazanç ve iratlar üzerinden yapılmış olan kesinti miktarı, bu kazanç ve iratların beyannameye ithal edilmiş bulunmaları şartıyla, Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerinin 7 nci maddeye göre yapacakları ödeme miktarından indirilir.

Nisbet

MADDE 10. — Tasarruf bonusu ödeme ve kesinti nisbeti % 3 tür.

Ödeme ve kesinti süreleri

MADDE 11. — A) Tasarruf bonusu ödemesi, gelir, kurumlar ve veraset ve intikal vergilerinin ilk taksitinin tediyesi gereken süre içinde, gayrimenkul intikallerinde Emlâk Alım Vergisinin tediyesi sırasında defaten ilgili vergi dairesine yapılır.

B) 3 ncü maddenin (A) (B) ve (C) bentlerine göre yapılacak tasarruf bonusu kesintisi ilgili Gelir veya Kurumlar vergilerinin tevkifi gereken süre içinde yapılır ve bahis konusu vergilerin ödenmesi gereken süre içinde ilgili vergi dairesine yatırılır.

Mahsup

MADDE 9. — Tasarımın 9 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Nisbet

MADDE 10. — Tasarımın 10 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ödeme ve kesinti süreleri

MADDE 11. — Tasarımın 11 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mahsup

MADDE 9. — Tasarının 9 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Nisbet

MADDE 10. — Tasarının 10 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ödeme ve kesinti süreleri

MADDE 11. — Tasarının 11 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin Teklifi

C) 3 ncü maddenin (D) bendine göre yapılacak tasarruf bonusu kesintisi, bahis konusu ikramiyelerin tediyesi sırasında icra olunur ve kesintinin yapıldığı ayı takibeden ayın 20 ncü günü akşamına kadar ilgili vergi dairesine yatırılır.

Ödeme ve kesinti mecburiyetinin ortadan kalkması

MADDE 12. — 2 nci madde ile 3 ncü maddenin (A) (B) ve (C) bendlerindeki ödeme ve kesinti mecburiyeti, ilgili vergi alacağının tahakkuk zamanasına uğraması ile; 3 ncü maddenin (D) bendindeki kesinti mecburiyeti kesintinin yapılması gereken tarihi takibeden yılın başından itibaren 5 yıl geçtikten sonra ortadan kalkar.

Tasarruf bonusu kesintisine mecbur olanların sorumluluğu

MADDE 13. — Tasarruf bonusu kesintisi yapmaya mecbur olanlar bu mecburiyetini yerine getirmedikleri takdirde, tasarruf bonusu kesinti mecburiyeti tasarruf bonusu ödeme mecburiyeti haline inkılâbeder ve bonolar kesinti yapmaya mecbur olan gerçek ve tüzel kişiler adına tanzim olunur. Bu suretle ziyaa uğratılan tasarruf bonusu bedellerinin % 20 si nisbetinde ceza uygulanır.

Tasarruf bonusu ödeme mecburiyetinin yerine getirilmemesi

MADDE 14. — 7 nci maddeye göre tesbit olunan matrahlar üzerinden yapılacak tasarruf bonusu ödemesinde ziyaa uğratılan tasarruf bonusu bedellerinin % 20 si nisbetinde ceza alınır.

MADDE 15. — Bu kanun hükümleri mahfuz olmak üzere, Vergi Usul Kanunu ile Âmme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkındaki Kanun hükümleri tasarruf bonusu ödeme ve kesintileri hakkında da tatbik olunur.

Ödeme ve kesinti bedellerinin hesaplanması

MADDE 16. — Tasarruf bonusu ödeme ve kesintilerinde, 5 lira ve daha az kesirler atılır, 5 liradan yukarı olanlar 10 liraya çıkarılır.

Maliye Komisyonunun Değiştirisi

Ödeme ve kesinti mecburiyetinin ortadan kalkması

MADDE 12. — Tasarının 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarruf bonusu kesintisine mecbur olanların sorumluluğu

MADDE 13. — Tasarının 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarruf bonusu ödeme mecburiyetinin yerine getirilmemesi

MADDE 14. — Tasarının 14 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Tasarının 15 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ödeme ve kesinti bedellerinin hesaplanması

MADDE 16. — Tasarının 16 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ödeme ve kesinti mecburiyetinin ortadan kalkması

MADDE 12. — Tasarının 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarruf bonosu kesintisine mecbur olanların sorumluluğu

MADDE 13. — Tasarının 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarruf bonosu ödeme mecburiyetinin yerine getirilmemesi

MADDE 14. — Tasarının 14 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Tasarının 15 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ödeme ve kesinti bedellerinin hesaplanması

MADDE 16. — Tasarının 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bonolarla ilgili hükümler

MADDE 17. — Bu kanuna göre yapılacak ödeme ve kesinti karşılığında verilmesi gerekli tasarruf bonoları asgari 100 liralık kupürler halinde ihraç edilir ve bütçeye gelir kaydedilir.

Tasarruf bonolarının kaybedilmesi veya ziyaa uğraması halinde, bunların yerine, hiçbir suretle yenileri verilemez.

Bonoların bu kanunda yazılı olanlardan başka şart ve özelliklerini tesbit etmeye ve bono tutarı 100 lirayı karşılamayan meblâğlar için faizsiz ve tutarı 10 liradan aşağı olmayan kesir makbuzları vermeye ve bunlardan tasarruf bonusu kupürlerine muadil olanlarının ibrazında tasarruf bonoları ile değiştirmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir. Kesir makbuzları bono hükmünde olup tasarruf bonoları ile ilgili bileümle hükümler, bunlar hakkında da uygulanır.

Tasarruf bonoları ile değiştirilmek üzere ibraz edilen kesir makbuzlarının tutarı 100 liradan az olduğu takdirde aradaki fark ilgili tarafından nakden ödenebilir.

Ölüm halinde mirasçılar, iflâs halinde iflâs masası memuru, tasfiye halinde tasfiye memuru veya Türkiye'deki iş ve ilgilerinin bitiminde yabancı uyruklu kişiler bonolarının vadeden önce ödenmesini isteyebilirler. Müsbit evraka dayanarak yapılması gereken bu müraعاتlar, Maliye Bakanlığınca incelenerek sonuçlandırılır.

Tasarruf bonoları ve faizleri ve bu bonolarla ilgili malî servis işlemleri bütün vergi, resim ve harclardan müstesnadır.

Bu kanun gereğince, çıkarılacak bonoların faiz ve hadleri ile diğer giderlerini karşılayacak ödenek her yıl Maliye Bakanlığı bütçesinde Devlet borçları bölümüne konulur.

Bonoların ihracı işlemleri 2490 sayılı Kanun hükümlerine tabi değildir.

Tasarruf bonusu faizleri tediyesi iktiza ettiği tarihten itibaren 5 yıl, bono bedelleri ve kesir makbuzları ödenmeleri gerektiği tarihten itibaren 10 yıl sonunda zamanaşımına uğrar ve ilgililerin bunlar üzerindeki hakları Hazine lehine sâkit olur.

MADDE 18. — 3 ncü maddenin (A) fıkrasına istinaden yapılan kesintiler karşılığında

Bonolarla ilgili hükümler

MADDE 17. — Bu kanuna göre yapılacak ödeme ve kesinti karşılığı verilmesi gerekli nama yazılı tasarruf bonoları asgari 10, 20, 50 100, 500, 1 000 liralık kupürler halinde ihraç edilir ve bütçeye gelir kaydedilir.

Ölüm halinde mirasçılar, iflâs halinde iflâs masası memuru, tasfiye halinde tasfiye memuru veya Türkiye'deki iş ve ilgilerinin bitiminde yabancı uyruklu kişiler bonolarını vâdeden önce ödenmesini isteyebilirler. Müsbit evraka dayanarak yapılması gereken bu müraعاتlar, Maliye Bakanlığınca incelenerek sonuçlandırılır.

Tasarruf bonoları ve faizleri ve bu bonolarla ilgili malî servis işlemleri bütün vergi, resim ve harclardan müstesnadır.

Bu kanun gereğince çıkarılacak bonoların faiz ve hadleri ile diğer giderlerini karşılayacak ödenek her yıl Maliye Bakanlığı Bütçesinde Devlet borçları bölümüne konulur.

Bonoların ihracı işlemleri 2490 sayılı Kanun hükümlerine tabi değildir.

Tasarruf bonusu faizleri tediyesi iktiza ettiği tarihten itibaren 5 yıl, bono bedelleri ödenmeleri gerektiği tarihten itibaren 10 yıl sonunda zaman aşımına uğrar ve ilgililerin bunlar üzerindeki hakları Hazine lehine sâkit olur.

Bütçe Plânı Komisyonununun Değiştirisi

Bonolarla ilgili hükümler

MADDE 17. — Bu kanuna göre yapılacak ödeme ve kesinti karşılığında verilmesi gerekli nâma yazılı tasarruf bonoları asgari 100 liralık kupürler halinde ihraç edilir ve bütçeye gelir kaydedilir.

Tasarruf bonolarının kaybedilmesi veya ziyaa uğraması halinde, bunların yerine, hiçbir suretle yenileri verilemez.

Bonoların bu kanunda yazılı olanlardan başka şart ve özelliklerini tesbit etmeye ve bono tutarı 100 lirayı karşılamıyan meblâğlar için faizsiz ve tutarı 10 liradan aşağı olmıyan kesir makbuzları vermeye ve bunlardan tasarruf bonusu kupürlerine muadil olanlarının ibrazında tasarruf bonoları ile değiştirmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir. Kesir makbuzları bono hükmünde olup tasarruf bonoları ile ilgili bileümle hükümler, bunlar hakkında da uygulanır.

Tasarruf bonoları ile değiştirilmek üzere ibraz edilen kesir makbuzlarının tutarı 100 liradan az olduğu takdirde aradaki fark ilgili tarafından nakden ödenebilir.

Tasarruf bonoları ve faizleri ve bu bonolarla ilgili malî servis işlemleri bütün vergi, resim ve harclardan muaftır.

Bu kanun gereğince çıkarılacak bonoların faiz ve bedelleri ile diğer her türlü giderlerini karşılayacak ödenek her yıl Maliye Bakanlığı Bütçesinde Devlet borçları bölümüne konur.

Bonoların ihracı işlemleri 2490 sayılı Kanun hükümlerine tabi değildir.

Tasarruf bonusu faizleri tediyesi iktiza ettiği tarihten itibaren 5 yıl, bono bedelleri ve kesir makbuzları ödemeleri gerektiği tarihten itibaren 10 yıl sonunda zamanaşımına uğrar ve ilgililerin bunlar üzerindeki hakları Hazine lehine sâkit olur.

MADDE 18. — Tasarının 18 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin Teklifi

istihkak sahiplerine bono verilmesi yerine, yapılan kesintileri şahıslar adına açılacak hesaplarda göstermeye ve bunun esaslarını tesbit etmeye ve bu işlemlerle ilgili masrafları yapmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Tasarruf bonoları ile ilgili yasaklar, mecburiyetler ve cezalar

MADDE 19. — Tasarruf bonoları ve bu kanunda ve ilgili tüzükte yazılı haller dışında devir ve temlik edilemez. Tasarruf bonolarının haczi kabil değildir.

Tasarruf bonoları bedelleri ve faizleri istihkak sahibine ödenir.

Gerçek kişiler adına yazılı tasarruf bonolarının vâdesinde veya erken ödenmesinde, kimliğin ispatı mecburidir.

Bu madde hükümlerine muhalif olarak devrilen tasarruf bonoları müsadere olunur.

Tasarruf bonolarına müstehak olan gerçek kişilerin adını veya tüzel kişilerin unvanını yazmadan bonoları verenler hakkında, bu durumda olan tasarruf bonusu bedellerinin % 10 u nisbetinde ceza alınır. Muhtasar beyanname verilmesi halinde aynı hüküm vergi sorumlusu hakkında da uygulanır. Kesir makbuzları için de aynı hükümler tatbik olunur.

Tasarruf bonolarının değiştirilmesi

MADDE 20. — Tasarruf bonolarını bono sahiplerinin muvafakati ile Devletin iştiraki bulunan müesseselerdeki, ve Kamu İktisadi Müesseselerindeki Devlet hisseleri ile değiştirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Şu kadar ki, bu şekilde sahibolunacak hisselerin toplam kıymeti her ortak için 20 000 lirayı geçemez.

Tasarruf bonusu bildirim ve kayıtları

MADDE 21. — Tasarruf bonusu ödenmesinde bulunmaya ve kesinti yapmaya mecbur olanların yapacakları bildirimlerin şekil ve

Maliye Komisyonunun Değiştirisi

Tasarruf bonoları ile ilgili yasaklar, mecburiyetler ve cezalar

MADDE 18. — Tasarruf bonoları bu kanunda ve ilgili tüzükte yazılı haller dışında devir ve temlik edilemez. Tasarruf bonolarının haczi kabil değildir.

Tasarruf bonoları bedelleri istihkak sahiplerine, faizleri de faiz kuponlarını ibraz edenlere ödenir.

Gerçek kişiler adına yazılı tasarruf bonolarının vâdesinde veya erken ödenmesinde kimliğin ispatı mecburidir.

Bu madde hükümlerini muhalif olarak devir ve temlik edilen tasarruf bonoları hüküm ifade etmez.

Tasarruf bonolarına müstahak olan gerçek kişilerin adını veya tüzel kişilerin unvanını yazmadan bonoları verenler hakkında, bu durumda olan tasarruf bonusu bedellerinin % 10 u nisbetinde ceza alınır. Muhtasar beyanname verilmesi halinde aynı hüküm vergi sorumlusu hakkında da uygulanır.

Tasarruf bonolarının değiştirilmesi

MADDE 19. — Tasarruf bonolarını bono sahiplerinin muvafakati ile Devletin iştiraki bulunan müesseselerdeki, ve kamu iktisadi müesseselerindeki Devlet hisseleri ile değiştirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Bu değiştirme özel kanunla kurulmuş teşekküllerdeki Hazine hisselerinin değişmesine münecer olamaz.

Şu kadar ki, bu şekilde sahibolunacak hisselerin toplam kıymeti her ortak için 10 000 lirayı geçemez.

Tasarruf bonusu bildirim ve kayıtlar

MADDE 20. — Tasarruf bonusu ödemeye ve kesinti yapmaya mecbur olanların yapacakları bildirimlerin şekil ve muhtevası ile bonoların is-

Bütçe Plân Komisyonunun Değiştirişi

Tasarruf bonoları ile ilgili yasaklar, mecburiyetler ve cezalar

MADDE 19. — Tasarruf bonoları bu kanunla ve ilgili tüzükte yazılı haller dışında devir ve temlik edilemez. Tasarruf bonolarının haczi kabil değildir.

Tasarruf bonoları bedelleri ve faizleri istihkak sahiplerine ödenir.

Gerçek kişiler adına yazılı tasarruf bonolarının vâdesinde ödenmesinde kimliğin ispatı mecburidir.

Bu madde hükümlerine aykırı olarak devir ve temlik edilen tasarruf bonoları hüküm ifade etmez. Tasarruf bonolarına müstahak olan gerçek kişilerin adını veya tüzel kişilerin unvanını yazmadan bonoları verenler hakkında, bu durumda olan tasarruf bonusu bedellerinin % 10 u nisbetinde ceza alınır. Muhtasar beyanname verilmesi halinde aynı hüküm vergi sorumlusu hakkında da uygulanır. Kesir makbuzları için de aynı hükümler uygulanır.

Tasarruf Bonolarının değiştirilmesi

MADDE 20. — Tasarrufun 20 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarruf Bonusu bildirim ve kayıtları

MADDE 21. — Maliye Komisyonunun 20 nci maddesi 21 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin Teklifi

muhtevası ile bonoların istihkak sahiplerine tevdiine uygulanacak esaslar Maliye Bakanlığınca tesbit olunur.

Tasarruf bonusu karşılığında kesinti yapanlar bu kesintileri kayıt ve hesaplarında gösterirler.

MADDE 22. — Aşağıda sayılan hususlar hakkında olunacak muamele Maliye Bakanlığınca hazırlanacak tüzükte tesbit olunur.

A) 17 nci maddeye göre Hazine veya görevlendireceği müessese tarafından yapılacak erken ödemenin usul ve esasları,

B) İstihkak sahipleri tarafından alınmayan veya kesinti yapanlarla istihkak sahiplerine verilemeyen tasarruf bonolarının muhafaza şekli ve saklanacağı süreler;

C) Tasarruf bonolarının vâdesinden önce ödenmesi şekli, ödemeyi yapacak merci ve tavassut halinde mutavassit bankalara verilecek masraf ve komisyonlar;

D) Tasarruf bonolarına ait tahakkuk, tahsil, düzeltme ve bileümle kayıt muameleleri;

E) 20 nci madde hükümlerine göre bonoların Devlet hisseleri ile değiştirilme, müracaat usulleri taleplerin değiştirilmeye tabi hisse senetlerinin miktarını aşmaması halinde uygulanacak muamele, değiştirme anında bonoların üzerinde bulunan faiz kuponlarının iskonto suretiyle ödeme ve bu hususların ilgililere duyurulması ve sair hususlar :

Tazminat

Madde 23. — Tasarruf bonolarının muhafaza, dağıtım, istihkak sahiplerine tevdi işlemleri ile uğraşan Maliye memurlarına senede iki maaşı geçmemek üzere Maliye Bakanlığınca tesbit edilecek nisbet ve esaslar dâhilinde tazminat ödenir. Ancak, verilecek tazminat tutarı, bütçede Tasarruf bonoları için yapılan tahminin % 0,5 (binde beşini) ini geçemez.

Kaldırılan hükümler

Madde 24. — 12 . 1 . 1961 tarihli ve 223 sayılı ve 27 . 4 . 1962 tarih ve 47 sayılı kanunlar hükümlerine göre yeniden Tasarruf Bonusu ihraç edilemez, ödeme ve kesinti yapılamaz.

Maliye Komisyonunun Değiştirisi

istihkak sahiplerine tevdiinde uygulanacak esaslar Maliye Bakanlığında tesbit olunur.

Tasarruf bonusu karşılığında kesinti yapanlar bu kesintileri kayıt ve hesaplarında gösterirler.

MADDE 21. — A) 17 nci maddeye göre Hazine veya görevlendireceği müessese tarafından vâdesinden önce ödenmesi şekli ödemeyi yapacak merci ve tavassut halinde mutavassit bankalara verilecek masraf ve komisyonlar;

B) İstihkak sahipleri tarafından alınmayan veya kesinti yapanlarla istihkak sahiplerine verilemeyen tasarruf bonolarının muhafaza şekli ve saklanacağı süreler;

C) Tasarruf bonolarına ait tahakkuk, tahsil, düzeltme ve bileümle kayıt muameleleri;

D) 19 ncu madde hükümlerine göre bonoların Devlet hisseleri ile değiştirilmesi esasları, müracaat usulleri, taleplerin değiştirilmeye tabi hisse senetlerinin miktarını aşması halinde uygulanacak muamele, değiştirme anında bonoların üzerinde bulunan faiz kuponlarının iskonto suretiyle ödenmesi ve bu hususların ilgililere duyurulması ve sair hususlar,

Maliye Bakanlığınca hazırlanacak tüzükte tesbit olunur.

Tazminat

MADDE 22. — Tasarruf bonolarının 22 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kaldırılan hükümler

MADDE 23. — Tasarruf bonolarının 23 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bütçe Plân Komisyonunun Değiştirilişi

MADDE 22. — Aşağıda sayılan hususlar hakkında tatbik olunacak işlem Maliye Bakanlığınca hazırlanacak tüzükte belirtilir.

A) İstihkak sahipleri tarafından alınmıyan veya kesinti yapanlarca istihkak sahiplerine verilemiyen tasarruf bonolarının muhafaza şekli ve saklanacağı süreler;

B) Tasarruf bonolarını ödiyecek merci ve tavassut mutavassıt bankalara verilecek masraf ve komüsyonlar;

C) Tasarruf bonolarına ait tahakkuk, tahsil, düzeltme ve bilcümle kayıt muameleleri;

D) 20 nei madde hükümlerine göre bonoların Devlet hisseleri ile değiştirilme, müracaat usulleri, taleplerin değiştirilmeye tabi hisse senetlerinin miktarını aşmaması halinde uygulanacak muamele, değiştirme anında bonoların üzerinde bulunan faiz kuponlarını iskonto suretiyle ödeme ve bu hususların ilgililere duyurulması ve sair hususlar.

Tazminat

MADDE 23. — Tasarının 23 nü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kaldırılan hükümler

MADDE 24. — Tasarının 24 nü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin Teklifi

Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önceki devreye taallük eden Tasarruf Bonosu ödeme ve kesintisi hakkında, ödeme ve kesintinin yapılması gerektiği tarihte yürürlükte bulunan hükümler uygulanır ve karşılığında ödeme ve kesintinin yapıldığı devreye ait bonolar verilir.

GEÇİCİ MADDE : 5 . 1 . 1961 tarihli ve 223 sayılı Kanuna göre alınmış bulunan tasarruf bonolarını, bu kanuna göre çıkarılacak bonolar ile değiştirmeye bakanlar Kurulu yetkilidir.

Değiştirme, Maliye Bakanlığının tesbit ve ilân edeceği esaslar dâhilinde yapılır. İlândan sonra geçecek bir yıl içinde tamamlanır. Bu müddet içinde bonolarını değiştirmek için müracaat etmeyenlerin alacak ve her türlü talep hakları ortadan kalkar.

Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce verilmiş bonoların değiştirilmesi bu bonoları ibraz edecek olanlara yapılır.

Değiştirme üzerine verilecek bonolar hakkında da bu kanun hükümleri uygulanır.

Yürürlük ve yürütme

MADDE 25. — Bu kanun 1 . 9 . 1966 da yürürlüğe girer.

MADDE 26. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

14 . 6 . 1966

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>S. Demirel</i>	<i>C. Bilgehan</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>R. Sezgin</i>	<i>K. Ocak</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>A. F. Alişan</i>	<i>H. Dinçer</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>A. Topaloğlu</i>	<i>F. Sükan</i>
Dışişleri Bakanı V.	Maliye Bakanı
<i>F. Sükan</i>	<i>İ. Gürsan</i>

Millet Meclisi

Maliye Komisyonunun Değiştirisi

GEÇİCİ MADDE — 5 . 1 . 1961 tarihli ve 223 sayılı Kanuna göre alınmış bulunan tasarruf bonolarını, bu kanuna göre çıkarılacak bonolar ile değiştirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Değiştirme, Maliye Bakanlığının tesbit ve ilân edeceği esaslar dâhilinde yapılır. İlândan sonra geçecek bir yıl içinde tamamlanır. Bu müddet içinde bonolarını değiştirmek için müracaat etmeyenlerin alacak ve her türlü hakları ortadan kalkar.

Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce verilmiş bonoların değiştirilmesi bu bonoları ibraz edecek olanlara yapılır.

Değiştirme üzerine verilecek bonolar hakkında da, vâdesinden önce ödeme ve Hazine iştiraklerindeki hisse senetleri ile değiştirme hakkındaki 17 ve 19 nevi maddelerdeki hükümler hariç olmak üzere, bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Yürürlük ve yürütme

MADDE 24. — Bu kanun 1 . 12 . 1966 da yürürlüğe girer.

MADDE 25. — Tasarımın 26 nci maddesi 25 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(S. Sayısı : 293)

Bütçe Plân Komisyonunun Değiştirisi

GEÇİCİ MADDE 1. — 5 . 1 . 1961 tarihli ve 223 sayılı Kanuna göre alınmış bulunan tasarruf bonolarını, bu kanuna göre çıkarılacak bonolar ile değiştirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Değiştirme, Maliye Bakanlığının tesbit ve ilân edeceği esaslar dâhilinde yapılır ve ilândan sonra geçecek iki yıl içinde tamamlanır. Bu müddet içinde bonolarını değiştirmek için müracaat etmeyenlerin alacak ve her türlü talep hakları ortadan kalkar.

Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce verilmiş bonoların değiştirilmesi bu bonoları ibraz edecek olanlara yapılır. Ancak değiştirme sırasında doğrudan doğruya Hazine'den iktisabedildiği tavsik edilemeyen tasarruf bonoları bedelleri kazanılmamış gelir olarak vergiye tabidir.

Verginin nisbeti bono bedelinin % 50 sidir.

Değiştirme Maliye Bakanlığınca hazırlanacak bir tüzükle düzenlenir.

Değiştirme üzerine verilecek bonolar hakkında da bu kanun hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 2. — 223 sayılı Kanuna göre ihraç edilmiş tasarruf bonolarının bu kanun hükümleri gereğince değiştirilmesi tamamlanıncaya kadar faizler faiz kuponlarını ibraz edenlere ödenir.

Yürürlük ve yürütme

MADDE 25. — Bu kanun 1 . 9 . 1967 de yürürlüğe girer.

MADDE 26. — Tasarımın 26 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin Teklifi

Milli Eğitim Bakanı V.	Bayındırlık Bakanı
<i>C. Bilgehan</i>	<i>E. Erdinç</i>
Ticaret Bakanı	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı V.
<i>M. Zeren</i>	<i>A. N. Erdem</i>
Güm. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>İ. Tekin</i>	<i>B. Dağdaş</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>S. Öztürk</i>	<i>A. N. Erdem</i>
Sanayi Bakanı	En. ve Ta. Kay. Bakanı
<i>M. Turgut</i>	<i>İ. Deriner</i>
Turizm ve Ta. Bakanı	İmar ve İskân Bakanı
<i>N. Kürşad</i>	<i>H. Menteseoğlu</i>
	Köy İşleri Bakanı
	<i>S. O. Avcı</i>